

DENNÍ MODLITBA CÍRKVE

LEKCIONÁŘ

pro modlitbu se čtením

Doba velikonoční

Dodatek

Alternativní druhá čtení

Edice Liturgické texty LT 2025/02

ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

DEKRET

č. j. 108/ 2025

„Modlitba se čtením směřuje k tomu, aby bylo Božímu lidu, zvláště však těm, kteří jsou zvláštním způsobem zasvěceni Pánu, předkládáno hojnější rozjímání Písma svatého a nejlepší stránky z duchovních spisovatelů. Kromě čtení, která jsou pro každý den stanovena v knize Denní modlitba církve, existuje nezávazný lekcionář, v němž se nabízí větší výběr čtení, aby se těm, kteří se modlí posvátné officium, objevil v tím větší šíři poklad tradice církve. Každý má možnost vzít si druhé čtení buď z knihy Denní modlitba církve, nebo z nezávazného lekcionáře.“ (*Všeobecné pokyny k denní modlitbě církve*, č. 55 a 161)

Liturgická komise České biskupské konference připravila nezávazný lekcionář druhých čtení pro modlitbu se čtením v podobě tohoto Dodatku pro dobu velikonoční. Texty byly převzaty z lekcionáře, který používají mniši v benediktinském opatství Solesmes, v překladu, který pořídili mniši v trapistickém opatství v Novém Dvoře; jim patří díky za poskytnutí textů.

Udělují této e-knize schválení České biskupské konference *ad experimentum donec aliter provideatur*.

V Praze na Popeleční středu dne 5. března 2025

+ Jan Graubner,

předseda České biskupské konference

VELIKONOČNÍ OKTÁV

PONDĚLÍ

Z homilií připisovaných Eusebiovi Galskému

(Sermo 12A, 1–2; CCL 101, 145–147)

Rozjasnila se věčná noc podsvětí

Zaradujte se, nebesa, rozjásaj se, země! Tento den se pro nás zaskvěl spíše jasem a září hrobu než slunečními paprsky. Ať zajásá podsvětí, protože i pro něj se dnešním dnem otevřela cesta spásy! Ať se zaraduje, neboť nastal den, kdy přijde návštěva! Ať se rozjásá, protože po tolika staletích spatřilo světlo, které dosud nepoznalo, a v temnotě své hlubiny se konečně mohlo nadechnout.

Ach, nádherné světlo, které jsme spatřili vycházet ve výšinách bělostného nebe, a které jsi, zahaleno do nachového roucha, svým nenadálým jasem obléklo „ty, kdož spočívali v temnotách a stínu smrti“! Jakmile Kristus sestoupil, ihned se rozjasnila věčná noc podsvětí a ustal křik trpících; pouta odsouzených se rozlomila a spadla; zlí duchové zůstali ochromeně stát, jako by byli zasaženi bleskem. Všichni ti bezbožní tvorové se zachvěli, když v příbytcích, o nichž si mysleli, že jim patří, náhle spatřili Krista.

Jakmile Kristus sestoupil, temní strážci brány, oslepení ve svém temném tichu a s hlavou sehnutou strachem a hrůzou, si mezi sebou začali šeptat: Kdo je to? Tento hrozivý a běloskvoucí? Ještě nikdy do našeho podsvětí nezavítal člověk, který by se mu podobal; ještě nikdy svět nevyvrhl někoho takového do naší hlubiny. Tento nám nic nedluží; přišel nás obsadit. Je to útočník, a ne hříšník. To soudce vidíme, ne prosebníka. Přišel bojovat, a ne se nám odevzdat; vytrhnout, ne zůstat. Co myslíte, kde spali naši druhové a strážci, když tento válečník vylomil mříže?

Kdyby byl vinen, nebyl by tak troufalý. Kdyby byl pošpiněn nějakým proviněním, nikdy by nemohl naše temnoty rozptýlit svou září. Je-li však Bohem, co dělá v hrobě? Je-li člověkem, jak se může opovážit? Je-li Bohem, proč k nám přichází? Je-li člověkem, jak chce osvobodit zajaté? Neuzavřel snad smlouvu s naším knížetem? Nebo na něj zaútočil a přemohl ho? Proto může procházet naším královstvím? Jistě byl mrtvý, jistě byl poražen. Náš zápasník byl ve světě oklamán! Nepoznal, že tento muž přinese podsvětí zkázu. Ach, ten kříž, který maří naše radosti a rodí naše neštěstí! Dřevo nás obohatilo a dřevo nás také zničilo. Nesmírná moc, které se lidé vždy obávali, zanikla.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Sk 13,37; Žl 107,14.16

Ten, kterého Bůh vzkřísil, porušení nepodleh. * Vylomil bronzové brány a železné závory rozbil, aleluja.

V. Vyvedl je z hlubokých temnot a roztrhl jejich pouta. * Vylomil bronzové brány a železné závory rozbil, aleluja.

ÚTERÝ

Z kázání svatého Řehoře Naziánského, biskupa

(Oratio 45, 2; PG 36, 623–626)

Krása Velikonoc

Nastávají Velikonoce Páně, Velikonoce Páně a řeknu to ještě potřetí, na počest Svaté Trojice: Nastávají Velikonoce Páně! Svátek svátků, slavnost slavností, jež zastiňuje nejen všechny lidské a pozemské svátky, ale rovněž ty, které se slaví pro Krista. Nad všemi vyniká, tak jako slunce zastiňuje hvězdy. Jak nádherné byly včerejší šaty zářící bělostí a slavnostní světla, dílo každého člověka zvlášť a všech dohromady, při němž lidé všech stavů a hodností objali noc svými světly! Tento nesmírný třpyt se vyrovnal zářícímu světlu, které nám seshora sesílá nebe jako znamení, osvětlujíc svět nádherou hvězd. Tento třpyt byl rovněž obrazem světla, které převyšuje krásu hvězd, světla andělů a Svaté Trojice – neboť andělé mají účast na světle Trojice – nedělitelného světla, z něhož všechno světlo vychází a které mu dává jeho záři.

Ještě krásnější a ještě zářivější je však dnešní slavnost. Včerejší světlo jen předcházelo velikému světlu, které vychází nyní; bylo radostnou předehrou před svátkem. Dnes slavíme samotné vzkříšení, už ne pouze v naději, ale jako završenou skutečnost, která k sobě přitahuje celý svět.

Ať tedy každý dnešní událost oslaví tím, že něco daruje. Ať přinese sváteční dar podle svých možností, skromný nebo vzácný, na tom nezáleží. Důležité je, aby byl duchovní a líbil se Bohu. Ale ani andělé, kteří jsou přece první, mají poznání, jsou nejčistší, zasvěcenci a svědci slávy na výsostech, mu jen stěží mohou nabídnout dar, který je ho hoden, přestože se jim v plnosti dostalo daru oslavovat Boha.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ**2 Tim 2,8; Zj 20,6; Žl 89,16**

Mysli na Ježíše Krista, Davidova potomka, který byl vzkříšen z mrtvých. * Blažený a svatý je ten, kdo má účast na vzkříšení, aleluja.

V. Šťastný je lid, který dovede oslavovat. * Blažený a svatý je ten, kdo má účast na vzkříšení, aleluja.

STŘEDA

Z kázání svatého Augustina, biskupa

(Sermo 56, 4–5; SCh 74, 113–114)

Nový Adam a nová Eva

Také dnes jsme četli vyprávění o vzkříšení našeho Pána Ježíše Krista. Zkoumejme, co jsme během četby slyšeli. Jedná se ještě výslovněji o téma, o němž jsem, drazí bratři, hovořil včera, o nevíru učedníků; a my si tak uvědomujeme, jak jsme zavázáni Boží dobrotě za to, že věříme tomu, co jsme neviděli.

Pán je sám povolal a vyučoval, žil spolu s nimi, před jejich zraky dělal oslňující zázraky, dokonce křísil mrtvé. Křísil mrtvé, a oni nevěřili, že by dokázal vzkřísit své vlastní tělo! Ženy přišly k hrobu, a nenalezly v něm jeho tělo; andělé jim řekli o jeho vzkříšení a ony to oznámily učedníkům. A co je psáno? Co jste slyšeli? *Celé se to zdálo jako čiré blouznění.*

Smutný úděl lidské přirozenosti! Když Eva podávala zprávu o tom, co jí řekl had, byla hned vyslyšena. Věříme prolhaným ženám natolik, že kvůli nim umíráme; a nevěříme pravdě, kterou ženy říkají a která by mohla darovat život. A pokud se jim nemá věřit, proč se Adam odvolává na Evu? A pokud se jim má věřit, proč učedníci nevěřili svatým ženám? Uvažme nyní tedy nesmírnou dobrotu našeho Pána. Jestliže Pán Ježíš Kristus chtěl, aby jeho vzkříšení bylo nejprve zvěstováno ženám, tak to chtěl proto, aby žena, která byla příčinou pádu člověka, posloužila také k jeho pozvednutí; panna se stala matkou Krista a žena zvěstovala jeho vzkříšení; jestliže se nám smrti dostalo od ženy, dostalo se nám od ní rovněž života.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Mt 28,8; 1 Kor 15,22

Ženy s velkou radostí běžely oznámit radostnou zprávu Ježíšovým učedníkům. * Pán vstal z mrtvých, aleluja.

V. Pro spojení s Adamem všichni propadli smrti, pro spojení s Kristem všichni budou povoláni k životu. * Pán vstal z mrtvých, aleluja.

ČTVRTEK

Z homilie svatého Asteria z Amasye, biskupa

(Sermo 19; PG 40, 434–435)

Radost církve

Dnes se dědička církev raduje. Její Ženich, jenž trpěl, byl právě vzkříšen. Oplakala trpícího Krista a nyní oslavuje Krista živého! Jaký zázrak! Podsvětí pozřelo Ježíše Krista, našeho učitele, ale nijak si jej nepřivlastnilo. Lev pozřel Beránka a byl zasažen nevolností. Smrt pozřela život, zmocnila se jí však závrať, a musela tak vyzvrátit a vydat všechny pohlcené. Obr nemohl nést umírajícího Krista a mrtvé tělo se pro něj stalo hrozným. Bojoval proti živému, aby padl, poražen mrtvým. Jediné zrno bylo zaseto a celý svět byl nasycen.

Jako člověk byl obětován; jako Bůh si uchoval život a dal život celému světu. Jako lastura byl otevřen a jako perla je ozdobou církve. Jako beránek byl podříznut a jako pastýř rozptýlil holi svého kříže vojsko démonů. Jako světlo na svícnu zhasl na kříži a jako slunce vzešel z hrobu. Jeho současníci spatřili, jak se udály dva divy: den potemněl, když byl Kristus připoután na kříž, a během jeho vzkříšení noc zářila jako den.

Ach, noci jasnější než den! Noci oslnivější než slunce! Noci bělejší než sníh, zářivější než naše louče, noci milejší než ráj! Noci, jež neznáš stíny, ty zaháníš veškerou ospalost a dáváš nám bdít spolu s anděly! Noci, hrůzo démonů, velikonoční noci, toužebně očekávaná! Noci, jež představuješ církev jejímu Ženichovi, noci, jež plodíš novorozence křtu, noci, jež odzbrojuješ ďábla, jenž usnul, noci, kdy dědic uvádí dědičku do dědictví.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Žl 69,33; Žl 139,12

Pán vstal z mrtvých! * Radujte se, pookřejte v srdci vy, kdo hledáte Boha, aleluja.

V. Noc jako den se rozjasní, temno je pro tebe tak jako světlo. * Radujte se, pookřejte v srdci vy, kdo hledáte Boha, aleluja.

PÁTEK

Z kázání svatého Augustina, biskupa

(Sermo Guelferbytanus 16, 1–2; PLS 2, 579–580)

Láska ke Kristu

Podívejme se, jak se po svém vzkříšení Pán znovu ukazuje svým učedníkům; dotazuje se Petra a ukládá trojí vyznání lásky tomu, který ho ze strachu třikrát zapřel. Pán byl vzkříšen v těle, Petr v duchu; zatímco totiž Kristus při svém utrpení umíral, Petr zemřel při zapírání. Kristus Pán byl vzkříšen z mrtvých; Petra vzkřísil díky jeho lásce. Dotázal se ho na jeho lásku a svěřil mu své ovce. Co však Petr přinesl Kristu tím, že Krista miloval? Pokud tě Kristus miluje, je to pro tvůj užitek, ne pro Kristův; a jestliže miluješ Krista, je to pro tvůj užitek, ne pro Kristův. Kristus Pán chtěl však ukázat, jak mají lidé prokazovat, že Krista milují; učinil tak jasně, když zmínil své ovce: *Miluješ mne? Miluji tě. Pas mé ovce.* Milujme se a budeme milovat Krista.

Jestliže nemiluješ svého bratra, kterého vidíš, jak bys mohl milovat Boha, kterého nevidíš? Tím, že budeš milovat ovce, dosvědčuj, že máš lásku k pastýři; neboť ovce samotné jsou pastýřovými údy. Milostivě se stal ovci, aby ovce mohly být jeho údy; *byl veden jako ovce na porážku*, aby se ovce staly jeho údy; bylo o něm řečeno *Hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa*, aby se ovce staly jeho údy. V tomto beránkovi je však veliká síla. Chtěl bys vědět, jaká síla se zjevila v tomto beránkovi? Beránek byl ukřižován a lev byl poražen. Všimněte si tedy a uvažte, s jakou silou Kristus Pán kraluje světu, on, který svou smrtí porazil ďábla.

Milujme ho tedy, ať nám nic není dražší než on. Domníváte se, že se nás Pán nedotazuje na naši lásku? Byl snad Petr jediný, kdo byl tázán, a my nejsme? Při čtení tohoto úryvku je každý křesťan dotazován ve svém srdci. Když slyšíš Pána se ptát: *Petře, miluješ mne?* Uchop to jako zrcadlo a v něm na sebe pohlédni. Byl snad Petr sám něčím jiným než obrazem církve? A tak, když se Pán dotazuje Petra, dotazuje se nás, dotazuje se církve.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Jan 13,34; 21,15

Milujte se navzájem: jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte vy. * Kde je opravdová láska, tam přebývá Bůh, aleluja.

V. Šimone, synu Janův, miluješ mě více než ti zde? * Kde je opravdová láska, tam přebývá Bůh, aleluja.

SOBOTA

Z kázání svatého Caesaria Arleského, biskupa

(Velikonoční homilie 1–2; Rev. Bén. 75, 1965)

Nový život v Kristu

Milovaní bratři, dnešek je pro nás dnem trvalého štěstí díky veliké velikonoční svátosti. Tento den je jakoby znamením věčné blaženosti, pouze s tím rozdílem, že život, na nějž tento den odkazuje, nikdy nepomine, zatímco tento den pomíjí. Proto vás, bratři, povzbuzujeme a zapřísaháme, ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, skrze něhož nám byly odpuštěny naše hříchy, který si přál, aby se jeho krev stala cenou našeho vykoupení a který svolil k tomu udělat z nás své bratry, zatímco my jsme nebyli hodni ani toho být nazváni služebníky. Skrze něj vás zapřísaháme, vždyť jste křesťané a nesete ve svých srdcích a na svých čelech Kristovo jméno, aby se veškerá vaše horlivost neupínala k ničemu jinému než k onomu životu, který budeme sdílet spolu s anděly.

Kdo by totiž chtěl myslet spíše na přítomný než na budoucí život, ten nebude moci dosáhnout blahoslaveného života, protože ti, kdo pracují jen k prospěchu těla a nemyslí na spásu své duše, jsou podobni zvířatům. Právě ty Boží slovo odsuzuje: *Tak člověk ve svém lesku nevidí, že je jak zvíře, již vedou na porážku.* Vy však, bratři, spíše než na přítomný, myslíte stále na budoucí věk, v němž se nalézá věčné spočinutí, radost bez konce, neuvadající blaženost, v němž není ani neklid, ani smutek, ani smrt, ani stáří, ani ubohosti stárnutí. Myslete na tento nový život, který cokoli, co je porušitelné, odejme a vše zahalí neporušitelnou slávou.

Tento život nemůže nikdo poznat, dokud ho nezakusí; a mohou ho zakusit jen ti, kdo věří. Tělesnými očima tento život nyní nemůžeme spatřit, a proto věrme tak, jako bychom ho viděli, a v tu chvíli skutečně uvidíme. Vždyť katolická církev, milovaní bratři, která je nyní očišťována mnohými útrapami jako zlato ve výhni, bita jako pšenice na mlatu, se v den soudu ukáže jako zlato zářící množstvím svých svatých. Protože po vymlácení už plevy nemohou zůstat se zrny, stane se to, o čem se píše v evangeliu: *Pročistí svůj mlat, pšenici shromáždí do sýpky, ale plevy spálí neuhasitelným ohněm.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Sk 2,24; Řím 8,18; 1 Kor 6,14

Bůh Ježíše vzkřísil a zbavil bolestí smrti. * Utrpení tohoto času se nedají srovnat s budoucí slávou, která se zjeví na nás, aleluja.

V. Bůh, který vzkřísil Pána, vzkřísí svou mocí také nás. * Utrpení tohoto času se nedají srovnat s budoucí slávou, která se zjeví na nás, aleluja.

2. TÝDEN VELIKONOČNÍ

NEDELE

Z kázání svatého Augustina, biskupa

(Sermo 116, 1–3; PL 38, 657–658)

Neuvěřitelnost vzkříšení

Po vzkříšení se Pán ukázal svým učedníkům a takto je pozdravil: *Pokoj vám!* Pokoj je tím pozdravením, které dává spásu, protože slovo pozdravení, „salutatio“, vychází ze spásy, „salus“. Je snad něco lepšího, než když je člověk pozdraven Kristem? Vždyť on je naší spásou. Ano, naší spásou je on, který byl pro nás raněn a hřeby přibit na dřevo, ze dřeva sejmut a uložen do hrobu. Z hrobu však vstal, jeho rány jsou uzdraveny, jizvy si ale uchoval. To kvůli svým učedníkům usoudil, že bude vhodné zachovat jizvy, aby se tak mohla uzdravit zranění jejich srdcí. Jaká zranění? Zranění nevíry. Ukázal se před jejich zraky v pravém těle a oni si mysleli, že vidí ducha. V jejich srdcích jistě není žádné lehké zranění.

Co však říká Pán Ježíš? *Proč jste tak rozrušeni a proč se vaše srdce plní pochybnostmi?* Jestliže vaše srdce prostupují myšlenky, znamená to, že přicházejí ze země. Pro člověka není dobré, aby se jeho srdce nechalo prostoupit myšlenkami, ale aby se samo pozdvihovalo a vystupovalo. Apoštol prohlašuje: *Když jste s Kristem byli vzkříšeni, usilujte o to, co pochází shůry, kde je Kristus po Boží pravici. Na to myslíte, co pochází shůry, ne na to, co je na zemi. Jste přece už mrtví a váš život je s Kristem skrytý v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, potom se i vy s ním ukážete ve slávě.* Kam chtěl těmito slovy zavést srdce věřících? A o jakou slávu se jedná? O slávu vzkříšení.

Nyní je zaplavuje radost, a přesto v nich zůstává obava. Přihodila se nepředstavitelná událost, uskutečnilo se něco neuvěřitelného. Je snad dnes obtížné uvěřit, že Kristus byl ve svém těle vzkříšen? Celý svět tomu uvěřil: a kdo tomu neuvěřil, setrval v hříchu. Tehdy se však tato událost jevila jako neuvěřitelná. Proto nejen pohledem, ale dokonce i dotykem byli učedníci přivedeni k víře, aby prostřednictvím smyslů víra sestoupila do jejich srdce a mohla být ve světě zvěstována těm, kdo ani neviděli, ani se nedotýkali, kteří však přesto bez váhání uvěří.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Řím 10,9; Jan 20,27.29

Jestliže ústy vyznáváš, že Ježíš je Pán, a v srdci věříš, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. * Blahoslavení, kdo neviděli, a přesto uvěřili, aleluja.

V. Nebud' nevěřící, ale věřící. * Blahoslavení, kdo neviděli, a přesto uvěřili, aleluja.

PONDĚLÍ

Z homilií připisovaných Eusebiovi Galskému

(Sermo 14, 1–2; CCL 101, 165–166)

Je třeba věřit v křest

Víme, že veliká a obdivuhodná svátost křtu byla posvěcena již od dávných časů Starého zákona. Od dávných dob je dobře známo, jak blahoslavený Mojžíš vyvedl Hospodinův lid z Egyptské země a z poroby nedůstojného otroctví. Je dobře známo, že aby lid mohl přejít přes Rudé moře, hlubina se rozevřela k úžasu přírody. Nejprve se pozorně zaměříme na to, čím takové otroctví a takový přechod může přispět k našemu poučení. Neboť blahoslavený apoštol říká: *To vše bylo učiněno jako předobraz toho, co se uskutečňuje na nás.* Autoritou, již má shůry, potvrzuje, že znamení a zázraky oněch časů odkazují k tajemstvím budoucího vykoupení; neboť říká: *Naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem; v Mojžíšově době byli všichni pokřtěni v oblaku a v moři.*

Již tehdy tedy pro naši spásu – ano, pro naši – bojovala božská moc, když vedla tento lid: božská moc podivuhodně bohatá ve svých dobrodiních, ale vždy ještě bohatší v naplňování toho, čeho byly tyto zázraky příslibem. Jistě, blahoslavený Mojžíš byl vůdce Hebrejů; avšak „ve světelném a oblakovém sloupu“ to byl Syn a Duch Svatý, kteří šli v jejich čele. Zde si všimněme nejprve toho, že lid, který poslušně naslouchá svým vůdcům, ve skutečnosti následuje samotného Boha, a že skrze muže Božího dochází tento lid ke spáse. Synům Izraele, kteří měli náročnými cestami dospět k pokojnému spočinutí a ke kralování, byla tedy prokázána milost Božího doprovázení, když se nebránili nařízením Mojžíše, svého vůdce a svého kněze.

Nepřítel je nemohl dostihnout z dobrého důvodu: světlo šlo před nimi, vlny se zalekly. Právě takto to totiž dokládá Prorok: *Pohrozil Rudému moři a ono se stáhlo, a dále: Moře uvidělo a uprchlo.* Co uvidělo? Právě toto: Že je třeba věřit v křest. Bez nejmenší pochyby se strašlivá hlubina vyděsila před tajemstvím vznešenosti, která tu byla přítomná, a přenechala své místo moci jejího původce. Věrní Písmu, zanechme také my daleko za sebou své nepravosti a své hříchy a ať každý z nás pospíchá za Kristem se srdcem upnutým k němu. Křesťan se nemusí bát ďábla, původce hříchu. Přirozenost a slabost nepřítel je totiž taková, že když se od něj vzdálíš, ustoupí, a pokud následuješ Hospodinův zákon, jako Hebrejové následovali Mojžíše, vytratí se daleko za tvými zády. Utéct tomuto nepříteli znamená ho přemoci.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Žl 114,5; Zj 5,5

Hle, kříž Páně! Prchněte, nepřátelské moci! * Co je ti, moře, že prcháš, Jordáne, že se obracíš nazpět, aleluja.

V. Zvítězil lev z Judova kmene, Davidův potomek. * Co je ti, moře, že prcháš, Jordáne, že se obracíš nazpět, aleluja.

ÚTERÝ

Z Mravních výkladů svatého Řehoře Velikého, papeže

(Moralia 13, 24; SCh 212, 282–284)

Jsme vlastní Kristu

Nyní je má duše rozechvěna, říká Pán u svatého Jana. Kristus nás přenesl do sebe, naše Hlava nás vzala do sebe; on na sebe vzal trest náležející jeho údům. A proto nebyl rozechvěn někým jiným, nýbrž, jak je řečeno o Lazarově vzkříšení: *v duchu byl hluboce dojat, zachvěl se*. Bylo totiž třeba, aby jediný prostředník mezi Bohem a lidmi – člověk Ježíš Kristus – tak jako nás vyzývá ke vznešeným věcem, spolu s námi také vytrpěl ty nejposlednější bědy. Jakže, Pane, ty přikazuješ mé duši, aby tě následovala, když já vidím, jak tvoje vlastní duše je rozechvěna? Jak bych mohl snést já to, co je tíživé pro tak pevného ducha? Jakou oporu najdu já, když i skála klesá? – Ale tu jako bych slyšel Pána, jak si v mém nitru odpovídá a říká: *Tím lépe mne budeš následovat*; to dělám právě proto, abys ty mohl vydržet. Slyšel jsi, jak se k tobě obracelo slovo mé moci; slyš ve mně hlas své slabosti. Vnukám ti odvalu běžet; nebráním ti běžet ještě rychleji, ale беру na sebe tvůj strach, abys ty mohl jít.

Ó Pane, Prostředníku, Bože vyšší, než jsme my, který ses stal člověkem kvůli nám, zde poznávám tvé milosrdenství. Neboť to, že ty, který jsi tak veliký, jsi takto rozechvěn pozorností své lásky, utěšuje mnoho údů tvého těla, které jsou rozechvěny svou slabostí; pomáhá jim to, aby nezoufaly a nezahynuly.

Ať tedy nikdo, kdo toto slyší, neříká: *Toto Kristus nepraví*. Nebo: *Já toto neříkám*. Naopak, poznává-li, že je v Kristově těle, ať řekne: *Kristus to praví a já to říkám také*. Neříkej nic bez něho a on neřekne nic bez tebe.

Nesmíme si myslet, že jsme Kristu cizí, ani se považovat za někoho jiného než on.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Jan 5,37; Lk 9,35

Sám Otec, který mě poslal, vydal o mně svědectví. * To je můj vyvolený Syn, toho poslouchejte, aleluja.

V. Z oblaku se ozval hlas: * To je můj vyvolený Syn, toho poslouchejte, aleluja.

STŘEDA

Z kázání svatého Caesaria Arleského, biskupa

(Sermo 203, 1–2; CCL 104, 817–818)

Sláva Vzkříšeného

Radujte se, milovaní bratři, protože cena našeho vykoupení byla více než uhrazena. Naše cena jistě není nijak nepatrná, jestliže se vykupitel sám stal naším výkupným. Protože Kristus, Pán a Spasitel, se narodil, aby nás vyučoval, zemřel, aby nás uzdravil, a byl vzkříšen, aby nás obdaroval. Kříž byl nástrojem Kristovy smrti, rovněž však spásy křesťanů. Spasitel povstal, provázen rozličnými znameními svého božství. Neboť když vycházel z lůna, doprovázela ho hvězda; když vycházel z hrobu, doprovázela ho sláva. Před jeho narozením ho zvěstoval anděl; anděl ho střeží, když je položen do hrobu. Podsvětí vrátilo přemožitele, nebesa přijala slavného vítěze. Svým narozením ukončil bloudění; svou smrtí pošlapal smrt; na jeho kříži bylo přibito naše výkupné a naše království.

Stvoření, které se kdysi svou vlastní chybou zahalilo do temnoty, se spolu se svým Pánem vrací ke světlu. Zasloužilo sis totiž přijmout světlo ze světla, které jsi ztratilo, když Kristus zavřel oči. Ať ti nahoře odvrhnou temnoty, když je náš Spasitel odepřel dokonce i podsvětí. Všechny živly, které naříkaly, se nyní mají radovat, protože Kristus neztratil nic ze své vznešenosti a osvobodil člověka, kterého stvořil. A přesto Židé zapečetili hrob kamenem, aby Kristus nemohl vyjít. Pokud ho však ani celý svět nedokáže pojmout, jak by ho mohl zadržet pouhý hrob? Jak udržet v hrobě toho, kdo všude vládne? Stěží by znovu vstal, kdyby již předtím nedal vstát jiným. A jak by nemohl vyjít z hrobu ten, kdo se narodil, aniž by poškodil panenství neporušené matky? Oklamal strážce, vyšel z hrobu a ukázal se svým učedníkům, zatímco vchod zůstal uzavřen. Vyšel z hrobu skrze uzavřený vchod a zavřenými dveřmi vstoupil také do večeradla.

Skryté tajemství své nekonečné vznešenosti uskutečnil až na samu smrt. Ukřižován se vrací z podsvětí a vítězí. Tomáši, polož dlaň na Pánův bok, dotkni se ran, které způsobily naše hříchy, všimni si, odkud tekla krev, aby nám nalila léčivý nápoj. Tomáši, rozjmej o naší ceně, pohlédni pečlivě na rány po hřebech. V těchto ranách rozpozněj lék a nevyčerpaný poklad lidského rodu.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Žl 49,8n; srov. 1 Petr 1,19

Nikdo sám sebe nevykoupí. * Byli jsme vykoupeni drahou krví Krista jako bezúhonného a neposkvrněného beránka, aleluja.

V. Cena života je příliš veliká. * Byli jsme vykoupeni drahou krví Krista jako bezúhonného a neposkvrněného beránka, aleluja.

ČTVRTEK

Z kázání svatého Lva Velikého, papeže

(Sermo 56, 4–5; SCh 74, 113–114)

Vše je obnoveno v Kristu

Projev Božího milosrdenství zůstal skryt nepříteli lidského pokolení, Bůh se skryl pod rouškou těla a *v Kristu se sebou usmířil celý svět*. Proto ďábel nepolevoval ve své zuřivosti vůči tomu, na němž nedokázal nalézt nic, co by mu náleželo. Pro jeho zlobu a zášť by jistě bylo výhodnější, kdyby ho byl ušetřil a vzdal se prolítí jeho krve, té krve, díky níž bude ukončeno naše zajetí a my opět získáme svobodu. Temnoty však neporozuměly světlu a zaslepená lež nemohla spatřit moudrost pravdy.

Ten, jenž byl přívětivost sama, vytrval v trpělivosti podle záměru, který si předsevzal, odmítl moc andělského sboru, který byl připraven mu pomoci, vypil kalich bolesti a smrti a veškerou svou trýzeň proměnil ve vítězství. Omyly byly přemoženy, mocnosti podrobeny a světu se dostalo nového počátku: narození pro odsouzení již nic neznamená pro ty, kterým přispěje na pomoc spásné znovuzrození.

Starý řád se vytratil, vše je obnoveno. Všichni, kdo věří v Krista a jsou znovuzrozeni v Duchu Svatém, totiž spolu s ním a díky němu sdílí jak jeho utrpení, tak i jeho věčné vzkříšení, jak prohlašuje apoštol Pavel: *Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy se i vy ukážete ve slávě spolu s ním*. Milování, upevnění v této naději se chraňte všech ďáblových úskoků, které usilují nejen o to překvapit žádostivostí těla a tělesnou rozkoší, ale navíc zasévají koukol lži mezi dobré zrno víry a snaží se znesvětit pole pravdy, aby bezbožnými omyly nechaly padnout ty, které se jim nepodařilo zkazit špatným jednáním.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Zj 12,9; 5,5; Řím 6,4

Starý had, nazývaný ďábel a satan, svůdce celé země, byl svržen a jeho andělé byli svrženi s ním. * Jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem, aleluja.

V. Zvítězil lev z Judova kmene, Davidův potomek. * Jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem, aleluja.

PÁTEK

Z Mravních naučení svatého Řehoře Velikého, papeže

(Moralia 2, 11; SCh 32, 188–189)

Řečí duše jsou její touhy

Člověk volá tím méně, čím menší je jeho touha. Avšak čím větší touha duši naplňuje, tím naléhavěji její hlas proniká k uším nekonečného Ducha. Řečí duše jsou její touhy. Kdyby touha nebyla určitým druhem řeči, prorok by přece neřekl: *Touhu ubohých vyslyšels, Pane*. Obvykle se mysl, jež o něco žádá, ubírá jiným směrem, než je ten, ke komu se obrací. Avšak duše svatých lnou z hloubi svého srdce k Bohu a v tomto sepětí nalézají pokoj. Jak je tedy možné říct, že něco žádají, když víme, že jejich vůle dokonale souzní s vůlí Boží? Jak je možné říct, že něco žádají, když jim jistě není neznáma Boží vůle ani to, co má přijít?

Ve skutečnosti Bohu své prosby předkládají právě díky tomu, že v něm spočívají. Ne že by mohly toužit po něčem, co by nebylo v souladu s jeho vůlí, kterou dobře znají, ale naopak, čím vroucněji jsou s ním v duchu sjednoceny, tím více je podněcuje, aby ho prosily, ať vykoná to, o čem vědí, že je v jeho záměrech. Pijí u toho, jenž způsobuje jejich žízeň. Způsobem pro nás dosud nepochopitelným jsou syceny z milostí, jež očekávají a po nichž současně skrze modlitbu hladoví. vzdalovaly by se vůli svého Stvořitele, kdyby po něm nežádaly naplnění vůle, kterou v něm spatřují. Nebyly by s ním tak dokonale sjednoceny, kdyby naléhaly s méně horoucí touhou na toho, kdo chce dávat.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Žl 27,8; 84,3

Hospodine, hledám tvou tvář. * Touží, ba prahne má duše po Hospodinových síních, aleluja.

V. Mé srdce i mé tělo s jásotem tíhnou k živému Bohu. * Touží, ba prahne má duše po Hospodinových síních, aleluja.

SOBOTA

Z kázání svatého Bernarda, opata

(Kázání v oktávu nanebevstoupení 1–2; EC 5, 262–263)

Nový Adam a nová Eva

Nejmilejší, jeden muž a jedna žena nám způsobili opravdu velkou újmu; díky Bohu se však stejně tak našel jiný muž a jiná žena, aby vše napravili, a to ne bez hojně zmnožených milostí. Prokázané dobro navíc nesrovnatelně převyšuje provinění a velikost daru dalece přesahuje škodu. Vysvětlím to: Božský Tvůrce ve své svrchované obratnosti a shovívavosti neroztříštil to, co už bylo nalomené, ale k mnohem většímu užitku zcela obnovil své dílo. Ze starého Adama pro nás utvořil nového a Evu přetvořil v Marii. Kristus samotný by k naší spáse bezpochyby postačoval. A opravdu, vše, co postačuje pro naši spásu, ve skutečnosti pochází od něho. Nebylo však „dobré“ pro nás, „aby člověk zůstal sám“: naopak bylo navýsost vhodné, aby k našemu pozvednutí přispěla obě pohlaví. Vždyť obě měla účast na našem pádu.

Člověk, Ježíš Kristus, je nepochybně spolehlivým a mocným prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Lidé se v něm však obávají vznešenosti. Lidství se v něm zdá pohlceno božstvím ne změnou přirozenosti, ale zbožštěním smýšlení. Zpěvem neoslavujeme pouze jeho milosrdenství; rovněž zpíváme o jeho soudech, jestliže totiž ve škole utrpení učí, jak projevovat soucit, nijak proto neodkládá veškerou svou moc, jež mu jakožto soudci náleží. Abychom byli přesní, náš Bůh je stravujícím ohněm. Jak by se hříšník neměl obávat přiblížit se ve strachu, že před tváří Boží zahyne tak, jako se roztéká vosk při styku s ohněm.

Nyní je zřejmé, že tato žena, požehnaná mezi všemi ženami, nezůstane nečinná. Její místo se velmi vhodně nachází v onom smíření. Protože je třeba prostředníka mezi námi a prostředníkem, který nám byl dán, nikdo pro nás nemůže být prospěšnější než Maria. Jak krutou prostřednicí byla Eva, skrze niž nakazil dávný had člověka svým morovým virem. Naproti tomu je Maria, jež dala pít mužům i ženám protijed spásky, věrnou prostřednicí. Jedna se stala nástrojem svodu, druhá odpuštění; první vnukla neposlušnost, druhá přinesla vysvobození.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Řím 6,6; 1 Sol 4,14; Gal 2,20

Víme, že starý člověk v nás byl spolu s Ježíšem ukřižován. * Jako Ježíš umřel a vstal z mrtvých, tak s Ježíšem přivede Bůh k životu i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním, aleluja. **V.** Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus. * Jako Ježíš umřel a vstal z mrtvých, tak s Ježíšem přivede Bůh k životu i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním, aleluja.

3. TÝDEN VELIKONOČNÍ

NEDĚLE

Z kázání Basila ze Seleucie, biskupa

(Velikonoční kázání, 1.2; PG 28, 1082–1083)

Vzkříšený Kristus udělal z našeho života slavnost

Když Kristus vstal z mrtvých, učinil z celého našeho života jedinou slavnost. Neboť tím, že uvedl pozemské přebývání lidí do nebe, nám zavládl důvod ke slavení. Pavel, jehož jazyk je nástrojem slov samotného Krista, to dosvědčuje: *Náš život, říká, je však na nebesích, odkud také očekáváme i Spasitele, Krista Ježíše*. Vždyť když čekáme, nečiníme snad slavnost z naděje samotné? Kdo tedy, když si v duchu představuje příchod Spasitele, s radostí nepředjímá zkušenost toho, co přijde později? Kdo, když slyší, že sestoupí Král oblečený do lidského těla, nepozdvihne své myšlení, neraduje se v duši a láskou nepředjímá pohled, který přinese onen čas?

Dnes byl Kristus vzkříšený z mrtvých spatřen svými učedníky; a dokonce potvrdil jejich víru ve vzkříšení tím, že se zjevil podruhé. Byl spatřen, *ač byly dveře zavřeny*; ten totiž, který ukázal, že peklo nemá hradby, nepotřeboval vstoupit otevřenými dveřmi; neboť když Bůh poručí, obvyklé zákony pozbývají platnosti.

Ježíš vstoupil zavřenými dveřmi. Naopak při vzkříšení byl balvan odvalen od hrobu a vchod ke hrobu byl otevřen. Tím je však jakoby ohlášeno, že co se u hrobu stalo viditelně, se rovněž neviditelným způsobem stalo v pekle; a jakmile byl hrob otevřen, bylo jasně zřejmé, že smrt již nemá brány. Bylo totiž třeba, aby hrob byl obrán zároveň s peklem, a aby neviditelné věci byly poznány skrze viditelné.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

1 Jan 1,2; 1 Kor 15,5.20

Život se zjevil, a my jsme ho viděli, Život věčný, který byl u Otce a zjevil se nám. *
Kristus vstal z mrtvých jako první z těch, kteří zesnuli, aleluja.

V. Ježíš se ukázal Petrovi a potom Dvanácti. * Kristus vstal z mrtvých jako první z těch, kteří zesnuli, aleluja.

PONDĚLÍ

Z traktátu Proti bludným naukám od svatého Ireneje, biskupa

(Lib. 3, 19–20; SCh 211, 374–382)

Přijetí za syny Boží

Slovo se stalo člověkem a Syn Boží Synem člověka proto, aby se člověk skrze své spojení se Slovem a skrze své přijetí za syna stal synem Božím. Nemůžeme mít účast na neporušitelnosti a nesmrtelnosti, pokud bychom nebyli sjednoceni s neporušitelností a nesmrtelností. Jak bychom však mohli být sjednoceni s neporušitelností a nesmrtelností, pokud by se napřed neporušitelnost a nesmrtelnost nestaly tím, čím jsme my, aby to, co bylo porušitelné, bylo pohlceno neporušitelností, a to, co bylo smrtelné, nesmrtelností, abychom tak mohli být přijati za syny? Je tedy správné, že tento Syn Boží, náš Pán, jenž byl cele Otcovým Slovem, je také Synem člověka: vždyť z Marie, jež pocházela z lidských bytostí a jež sama byla lidskou bytostí, přijal lidské zrození a stal se Synem člověka.

Proto nám také samotný Pán dal znamení z hlubin a z výšin, aniž by to po něm člověk žádal: ten by totiž nikdy neočekával, že by panna mohla počít a přivést na svět syna a přitom zůstat pannou a že by plodem tohoto těhotenství mohl být *Bůh s námi* a že ten by sestoupil do hlubin země proto, aby tam hledal ztracenou ovci, tedy své vlastní dílo, jím samým utvořené, a že by pak vystoupil do výšin, aby nalezeného člověka obětoval a odevzdal svému Otci, a přitom se sám stal prvotinou vzkříšení člověka. Aby totiž jako je z mrtvých vzkříšena Hlava, byl vzkříšen i zbytek těla, tedy člověk, který bude nalezen v životě, bude ve své úplnosti také vzkříšen, jakmile uplyne čas jeho odsouzení způsobeného neposlušností.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Jan 1,12.14; 1 Kor 15,20

Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. * Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi, aleluja.

V. Kristus vstal z mrtvých jako první z těch, kteří zesnuli. * Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi, aleluja.

ÚTERÝ

Z kázání svatého Maxima Turínského, biskupa

(Sermo 78; PL 57, 689–690)

Mučedníci jsou blahoslavení zejména pro svou víru

Bratři, pokaždé když slavíme mučednictví svatých, zpíváme chvály Pánu. Vždy když ohlašujeme utrpení svatých, kážeme Kristovu slávu. Nezastavujeme se totiž u jejich utrpení, ale s obdivem uvažujeme o tom, pro kterého tito svatí trpěli. Smutek tedy nemá ve chvále co dělat, zato víra má své místo v projevu úcty. Oslavujeme naše mučedníky nikoli proto, že zakusili kruté mučení, ale že ho podstoupili pro spravedlivou věc. Víme totiž, že mnohým zločincům se dostalo ještě tvrdších trestů, ale k ničemu jim neposloužily. Pouze příčina totiž ospravedlňuje mučednictví; zločinci však jsou odsouzeni svým svědomím. Proto mají být mučedníci považováni za blahoslavené především a zejména pro svou víru.

Písmo svaté říká: *Pod Božím oltářem jsem spatřil duše těch, kdo byli zabiti pro Slovo Boží a pro svědectví, které vydali. A ti volali pod Božím oltářem. Je možné vyjádřit větší chválu, prokázat větší čest? Přebývají pod oltářem, kde se slaví oběť Bohu, kde se přinášejí oběti, pod oltářem, kde slouží jako kněz náš Pán, jak je psáno: Ty jsi knězem navěky podle řádu Melchizedechova.*

Na oltář je kladen sám Kristus, proto je zcela správné vyhradit mučedníkům místo pod oltářem. Na oltáři se obětuje tělo Ježíše Krista, proto je zcela správné, aby duše mučedníků spočívaly pod oltářem. A není bez důvodu, že pomsta za prolitou krev je žádána spravedlivými právě tam, kde se prolévá Kristova krev za hříšníky. S ohledem na jejich společný osud je tedy naprosto správné, že mučedníci jsou uloženi na totéž místo, kde je každý den slavena Kristova smrt. Vždyť on sám říká: *Kdykoli toto děláte, zvěstujete mou smrt, dokud nepřijdu.* Ano, je správné, že ti, kdo zemřeli pro Kristovu smrt, spočívají v tajemství svátosti jeho smrti.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Zj 8,3-4; Žid 13,15

Anděl položil kadidlo s modlitbami všech věřících na zlatý oltář před trůnem. * Z kadidelnice vystoupil před Boha kadidlový kouř z modliteb věřících, aleluja.

V. Skrze Ježíše podávejme Bohu stále oběť chvály, to je ovoce rtů, které chválí jeho jméno. * Z kadidelnice vystoupil před Boha kadidlový kouř z modliteb věřících, aleluja.

STŘEDA

Z kázání svatého Augustina, biskupa

(Sermo 158, 7.8; PL 38, 865–866)

Patření na Boha

Draží bratři, ať každý zkoumá své nitro, ať zváží a posoudí veškeré své jednání a své dobré skutky, aby rozpoznal, co koná s láskou, aniž by očekával časnou odměnu, ale to, co slíbil Bůh: totiž patření na něj. Ať jsou totiž Boží zaslíbení jakákoli, bez něj samotného nemá nic žádný smysl. Bůh by mě zcela nenasytil, kdyby mi neslíbil sebe sama.

Vždyť co pro mě znamená celá země, všechna moře, celé nebe a všechny hvězdy, slunce a měsíc a sbor andělů? Já žízním po Stvořiteli všeho toho; hladovím po něm, žízním po něm a říkám mu: *U tebe je pramen žití*. A on mi říká: *Já jsem chléb, který sestoupil z nebe*. Kéž po něm hladovím a žízním během své pouti, abych jím byl jednou nasycen, až dojdu do jeho přítomnosti. Svět se na mě usmívá množstvím věcí, které září svou krásou, mocí a rozmanitostí, ale Stvořitel je daleko krásnější a mocnější, daleko zářivější a přívětivější. *Až procitnu, tvůj zjev mě bude sytit*.

Máte-li víru, která se projevuje láskou, patříte již nyní k počtu předurčených, vyvolených a ospravedlněných. Kéž ve vás tato víra dále roste. *Víra, která se projevuje láskou*, nemůže být bez naděje. Naděje je nezbytná během našeho putování – to ona nás utěšuje. Poutník kráčející s námahou tuto námahu snáší, protože doufá, že dorazí do cíle. Kdyby byl této naděje zbaven, jeho síly ho ihned opustí. Naděje je tedy zde na zemi nezbytná k tomu, abychom během naší pouti žili spravedlivě.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Žl 27,8; 17,15; Mt 5,6

Hospodine, hledám tvou tvář. * Až procitnu, nasytím se pohledem na tebe, aleluja.

V. Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti. * Až procitnu, nasytím se pohledem na tebe, aleluja.

ČTVRTEK

Z knihy O Boží obci od svatého Augustina, biskupa

(Sv. 2, XVIII, 47, Praha 2007, s. 233–234)

Příslušníci duchovního Jeruzaléma

Ani Židé, myslím, by se neodvážili tvrzení, že od samého počátku Izraelova rodu, když byl jeho starší bratr zavržen, nepřínáležel k Bohu mimo Izraelity nikdo. Je sice pravda, že žádný jiný národ nebyl nazýván národem Božím ve zvláštním smyslu; nemohou však popřít, že i v jiných národech byli někteří jednotlivci, kteří příslušeli – společenstvím nebeským, ne pozemským – k pravým Izraelitům, občanům nebeské vlasti. Kdyby to chtěli popřít, lze je snadno usvědčit poukazem na svatého a podivuhodného muže Joba; ten nebyl ani soukmenovcem, ani proselytou, tedy přistěhovalcem v izraelském lidu, nýbrž pocházel z Idumejska, tam se narodil a tam zemřel; a slovo Boží ho vychvaluje tolik, že co se týče spravedlnosti a zbožnosti, není mu mezi jeho současníky rovno.

Nepochybuji, že v tom byl prst Boží, abychom z tohoto jednoho případu viděli, že i v jiných národech mohli být muži, kteří žili podle Boha a jemu se líbili, příslušníci duchovního Jeruzaléma. A je třeba věřit, že to bylo dáno pouze těm, jimž se dostalo božského zjevení o jediném prostředníku mezi Bohem a lidmi, člověku Kristu Ježíši, jehož příchod v těle byl dávným světcům zjeven právě tak, jako je nám zvěstován jeho druhý příchod, aby jedna a táž víra jím daná přivedla všechny předurčené do Boží obce, do Božího domu, do Božího chrámu, k Bohu.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Gal 3,7; Řím 3,30; Flp 3,3

Ti, kdo jednají na základě víry, to jsou pravé Abrahámovy děti. * Je jenom jeden Bůh a ten židy ospravedlní na základě víry a pohany skrze víru, aleluja.

V. Správně obřezaní jsme my, protože sloužíme Bohu způsobem vnitřním. * Je jenom jeden Bůh a ten židy ospravedlní na základě víry a pohany skrze víru, aleluja.

PÁTEK

Z kázání Juliána z Vézelay, mnicha

(Sermo 10; SCh 192, 226–230)

Píseň andělů o vzkříšení Páně

Kdo to přichází z Edomu, kdo v rouchu rudém jde z Bosry? Kdo je ten v úboru velebném, hrdě krácející ve své velké síle? Taková je píseň andělů, kteří zpívají a vítají vzkříšení Páně, zatímco v jeho osobě obdivují nenadálou proměnu naší lidské přirozenosti. Pán právě zvítězil nad *ozbrojeným silákem*, který tím, že až doteď střežil svůj dům, *uchoval v dlouho trvajícím bezpečí všechen majetek, který vlastnil*. Avšak město Bosra – jméno, které značí mocné město – je bez možnosti odporu rozdrceno někým silnějším; to, co během války ukořistilo, je mu vzato a kořist je odnesena; z ohavného žaláře, z *temnot a stínu smrti*, jsou vyvedeni vězni, kteří byli drženi v tomto velmi mocném městě Bosra, a je jim radostně blahopřáno, že znovu našli vzduch, světlo a svobodu.

Přibíhají andělé a svědčí, ti, kteří zpívali *Sláva na výsostech Bohu* tváří v tvář chudobě narození Páně, nemohli mlčet nad slávou jeho vzkříšení. Jsou z toho tedy nesmírně nadšení a ve své radosti zpívají k návratu Páně: *Kdo to přichází z Edomu, kdo v rouchu rudém jde z Bosry?* Obdivují tak slavný návrat z pekel, návrat toho, o němž rozjímali, když visel na kříži v takovém ponížení a v takovém zahanbení.

Pán tedy přišel z Edomu, kde podstoupil utrpení a kde byl pohřben. A přišel z Bosry, což značí, jak jsem již řekl, mocné město, a symbolizuje dům ozbrojeného siláka. *Kdo je to, říkají, kdo je tento král slávy?* Je to člověk, ale je to Pán andělů. Je to člověk, *před kterým se však sklání každé koleno na zemi, na nebi i v podsvětí*. Je to člověk, *kterému však byla dána veškerá moc na nebi i na zemi*, včetně Bosry, jak to dokládá přítomná událost. Kdo je to? Viděli jsme ho, v Edomu, mrtvého a pohřbeného. Nyní ho však vidíme, jak přichází vítězně z Bosry, kde byl zcela sám, vidíme slavného vítěze, obklopeného nespočtelným doprovodem. *Kdo to přichází z Edomu, kdo v rouchu rudém jde z Bosry?* Je velebně zahalen v úboru svého vzkříšení, své nesmrtelnosti, své neporušitelnosti.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Žl 24,7; Iz 63,1; Zj 5,13

Zdvihněte, brány, své klenby, zvyšte se, prastaré vchody, ať vejde král slávy! * Přichází z Edomu, v rudém oděvu z Bosry, skvěje se ve svém rouchu a kráčí v plnosti síly, aleluja.

V. Všechno tvorstvo na nebi, na zemi, v podsvětí i na moři jsem slyšel volat: * Přichází z Edomu, v rudém oděvu z Bosry, skvěje se ve svém rouchu a kráčí v plnosti síly, aleluja.

SOBOTA

Z homilie svatého Amedea z Lausanne, opata

(Sermo 7; SCh 72, 182–184)

Nanebevstoupení Páně a nanebevzetí jeho Matky

Při rozjímání se v duchu velmi často vracím k nanebevzetí Matky Boží a vyvstává ve mně otázka, jež je hodná zkoumání, a bude prospěšné ji zodpovědět. Jistě se vám bude zdát nesmírně krásná, jakmile vám ji sdělím. Ptám se totiž, proč při nanebevstoupení Páně jeho matka, která ho zahrnovala takovou láskou, svého syna ihned nenásledovala. Nezahaloval ji žádný stín hříchu, žádná nečistota neposkvřňovala její život: díky její lásce žhnul daleko více než oheň, díky její cudnosti zářil více než světlo, díky jejímu neslychanému panenskému početí vynikal její život svou nádherou i nad obyvatele nebes. Zdá se tedy být s podivem, že nebyla unesena do oblak spolu se svým synem.

Stalo se tak proto, že tato prodleva byla pro Kristovy učedníky mocnou útěchou. Matku o nic nepřipravila, ale zato přinesla světu lék spásy. Pán Ježíš totiž chtěl, aby se apoštolové po jeho návratu k Otci mohli těšit z mateřského vedení a výchovy. Přestože již byli poučeni Duchem Svatým, mohli se ještě učit od té, která přivedla na svět Slunce spravedlnosti a dala ze svého neposkvřněného lůna jako z panenské louky vytrysknout prameni moudrosti. A konečně také Prozřetelnost ve své podivuhodné dobrotě chtěla, aby prvotní církev, která již neměla před očima Boha přítomného v našem těle, byla posilována radostí z pohledu na jeho matku.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Jan 14,3; 12,26

Odejdu a připravím vám místo, a zase přijdu. * A vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já, aleluja.

V. Kde jsem já, tam bude i můj služebník. * A vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já, aleluja.

4. TÝDEN VELIKONOČNÍ

NEDĚLE

Z kázání svatého Bernarda, opata

(Kázání v oktávu nanebevstoupení 3; EC 5, 263–264)

Žena oděná sluncem

Nemyslíš si, že tou ženou oděnou sluncem je Maria? Já to připouštím bez obtíží: všechna prorocká vidění se zcela jasně vztahovala k pozemské církvi; zdá se mi nicméně, že je bez sebemenší nepatřičnosti lze vztáhnout také na Marii. Je to plně ona, která se jakoby oblékla do nového slunce. A jako slunce vychází stejně nad spravedlivými i nespravedlivými, tak se ani Maria neohlíží na minulé zásluhy, ale všechny vyslyší, ke všem je nesmírně vstřícná a konečně ve své velké náklonnosti má slitování s potřebami všech.

Ona stojí nad veškerou nedokonalostí. Vše, co je křehké a narušené, převyšuje více než kdo jiný. Stojí nad ostatními tvory, a proto můžeme zcela pravdivě prohlásit, že měsíc se nalézá pod jejíma nohama. Ostatně netvrdíme nic mimořádného, když říkáme: *Měsíc se nalézá pod jejíma nohama*. Vždyť by bylo zločinem zpochybňovat její vyvýšení nad anděly, a co více, také nad cherubíny a serafíny.

Slunce navíc trvale a bez přerušení vydává záři a žár; měsíc pouze jas a i ten se proměňuje, je mdlý a nikdy nezůstává ve stejném stavu. Oprávněně je tedy Maria představována jako oděná sluncem. Neboť ona se ponořila až do nepředstavitelných hlubin propasti božské moudrosti, že ačkoli jako tvor není obdařena hypostatickou jednotou, zdá se být ponořená do nepřístupného světla.

Každému je zřejmé, že oheň, který očistil prorokovy rty, je ten stejný oheň, který osvětluje serafíny. V případě Marie se však jedná o zcela jinou míru: ona si nezasloužila být tímto ohněm pouze zlehka dotknuta, nýbrž je jím ze všech stran zakryta, obklopena a jakoby uzavřena přímo v něm. Samá nádhera, ale též svrchovaný žár jsou šaty této ženy, jejíž bytí tak nesmírně září na celé stvoření, že v ní není možné nalézt nejmenší podezření – neříkám stínu, ale polostínu nebo slabšího světla, a dokonce ani nejmenší částičku, která by byla trochu vlažnější a která by nebyla čistou září.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Mt 28,6-7; 1 Kor 5,4

Podívejte se na místo, kde byl položen, není zde, byl vzkříšen. * Je s námi moc našeho Pána, aleluja.

V. Jde před vámi do Galileje, tam ho spatříte. * Je s námi moc našeho Pána, aleluja.

PONDĚLÍ

Z knihy Zrcadlo víry od blahoslaveného Viléma ze Saint-Thierry, opata

(Lib. 7, 74–75; SCh 301, 142–144)

Boží moudrost je v nalezení smyslu

Bez váhání věř ve svatou Trojici: Otcí, Synu a Duchu Svatému je vlastní jednota božství v nerozdělitelné rovnosti jediné podstaty. Nejsou tedy tři bohové, ale jen jediný Bůh. Věř, že se pro nás Bůh stal člověkem a přinesl nám tak svrchovaný lék na uzdravení otoku naší pýchy, zázračnou svátost našeho vykoupení a splacení našich vin. Věř v jeho zázraky, v jeho vzkříšení z mrtvých. Víš-li, co je všemohoucnost, věř, že on, Všemohoucí, to mohl vykonat. Dokážeš-li docenit nejvyšší dobro, svrchovanou dobrotu, která odpovídá na hlubokou tíseň ztracených duší, věř, že on chtěl svrchované dobro. Dokážeš-li si představit, co ve světě uskutečnilo pokořené božství, snaž se, pokud jde o Pána, v dobrotě pochopit, jak bylo toto dílo, jeho dílo, přiměřené Bohu.

Především pro spásu lidského rodu Otec neušetřil ani svého Syna a Syn neušetřil sám sebe. A tak se svrchované dobro dalo v jeho podobě poznat světu a učilo člověka milovat Boha tak, jak si zaslouží být milován. Protože milováním člověka až k zapření sebe sama učil člověka, aby miloval Boha až k zapření sebe sama. Člověk ovšem ve své bídě nedokázal nic jiného než milovat sám sebe, a to až k zapření Boha.

To je tedy pravá zbožnost; to je tedy pravá bohoslužba, jež se líbí Bohu! Právě tak má mít stvoření v úctě svého Stvořitele. To je moudrost, kterou na zemi přinesla svrchovaná moudrost, probouzející tolik slavných mučedníků, tolik dokonalých odpůrců světa a sebe samých. To je božská moudrost, příchut' Boží pro toho, kdo ji okouší, pro toho, kdo žije z jeho Ducha života tak, že začne vnímat jeho lásku, pro toho, kdo jej miluje tak, že na sobě zrcadlí jeho podobu. Boží moudrost je osobní účast na tom, co Ježíš Kristus, náš Pán, zakoušel z pomíjivých skutečností, a zároveň podíl na Božím pohledu na skutečnosti věčné. Jeden mudrc napsal: *Znát tě je naplnění smyslu.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. 1 Kor 2,2-7

Vaše víra se nezakládá na moudrosti lidské, ale na moci Boží. * Učíme moudrosti Boží, kterou Bůh určil pro naše oslavení, aleluja.

V. Nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného. * Učíme moudrosti Boží, kterou Bůh určil pro naše oslavení, aleluja.

ÚTERÝ

Z kázání svatého Petra Chryzologa, biskupa

(Sermo 108; PL 52, 499–500)

Bud' Boží obětí i obětníkem

Pro Boží milosrdenství vás vybízím. Tak žádá Pavel a skrze něj žádá Bůh, protože chce, abychom ho spíše milovali, než se ho báli. Bůh to žádá, protože nechce být Pánem, ale Otcem. Odkazuje na svou slitovnost, aby nemusel trestat přísností. Ale poslechněme si, k čemu nás vybízí apoštol: *Vybízím vás: přinášejte sami sebe v oběť.* Tímto požadavkem povznesl apoštol všechny lidi ke kněžské důstojnosti: *Přinášejte sami sebe v oběť živou.*

Opravdu neslýchaná věc je služba křesťanského kněžství, když je člověk sám sobě obětí i obětníkem. Nepotřebuje hledat jinde, co by mohl Bohu obětovat, ale nosí s sebou a v sobě, co má za sebe přinášet Bohu jako oběť. Pokud trvá oběť, zůstává i obětník. Oběť je obětována, a přece žije, protože kněz nezabíjí to, co obětuje. Opravdu podivuhodná oběť: tělo se obětuje bez zmaření, krev se obětuje bez prolití. *Vybízím vás pro Boží milosrdenství: přinášejte sami sebe jako oběť živou.*

Bratři, tato oběť má vzor v oběti Kristově. On své tělo obětoval živoucím způsobem za život světa a učinil své tělo obětí živou, protože žije, ačkoli byl zabit. Při takové oběti se smrt uskutečňuje, ale oběť zůstává, oběť žije, smrt je přemožena. Takže mučedníci se smrtí rodí, koncem začínají, usmrcením dostávají život. A na nebi září ti, jejichž život na zemi považovali za zhaslý. Bůh hledá víru, nikoli smrt. Žízní po modlitbě, nikoli po krvi. Chce být usmířen vůlí, ne zabitím.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Zj 5,9.10

Jsi hoden, Pane, vzít svitek a rozlomit jeho pečeti, protože jsi byl zabit * a svou krví jsi nás vykoupil Bohu, aleluja.

V. Vytvořil jsi z nás našemu Bohu království a kněze, * a svou krví jsi nás vykoupil Bohu, aleluja.

STŘEDA

Z kázání svatého Augustina, biskupa

(Sermo 137, 1.3; PL 38, 754–755)

Ježíš je dobrý pastýř a položil svůj život za nás

Draží bratři, vaší víře není neznámo – a víme, že jste se to dozvěděli od učitele, který vyučuje z nebes a do něhož jste vložili svou naději –, že náš Pán Ježíš Kristus, který za nás zemřel a byl vzkříšen, je hlavou církve a církev je jeho tělem a zdraví tohoto těla spočívá v jednotě jeho údů a v poutu lásky. Kdokoli ochladne v lásce, stává se v Kristově těle nemocným. Mocný je ten, který vyvýšil naši Hlavu, a ten také dokáže uzdravit nemocné údy: pokud se ovšem přílišnou bezbožností nevydělí z těla a zůstanou k němu připoutány až do úplného uzdravení.

O tom, co ještě zůstává připoutáno k tělu, není třeba ztrácet naději, že se uzdraví. Avšak to, co se od něj oddělilo, není možné ani léčit, ani uzdravit. Kristus je hlavou církve a církev je jeho tělem, celý Kristus je hlavou i tělem. On již vstal z mrtvých a jako Hlava se za nás přimlouvá. Naše Hlava nepodléhá hříchu ani smrti a nyní usmířuje Boha za naše hříchy, abychom ji mohli následovat, až my budeme na konci času vzkříšeni a proměněni nebeskou slávou. Kde je Hlava, tam budou i údy. A dokud se nacházíme zde, jsme jeho údy. Nepřestávejme doufat, že budeme následovat naši Hlavu.

Pán o sobě prohlásil, že je pastýřem i dveřmi. Výslovně řekl: *Já jsem dveře a Já jsem pastýř*. Jakožto Hlava je dveřmi, jakožto tělo je pastýřem. A Petrovi, na němž jediném postaví svou církev, říká: *Petře, miluješ mne?* Na to Petr odpovídá: *Miluji tě, Pane*. Ježíš reaguje slovy: *Pas mé ovce*. Pak se ho zeptal znovu, a ještě i potřetí: *Petře, miluješ mne?* Petr se zarmoutil, že se ho na to Kristus ptá potřetí, jako by neviděl víru toho, který jej vyznává. Ale on přitom viděl svědomí toho, který ho zapřel. Vždycky ho znal: znal ho už v době, kdy Petr ještě neznal sám sebe. Po svém vzkříšení se ho Pán takto ptal ne proto, že by nevěděl, s jakým zápalem bude Petr vyznávat svou lásku k němu, ale proto, aby toto trojí vyznání smazalo trojí zapření způsobené strachem.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Řím 9,3.33

Přál bych si sám být proklet a odloučen od Krista, * abych zachránil své bratry, aleluja.

V. Hle, kladu na Siónu kámen nárožní, * abych zachránil své bratry, aleluja.

ČTVRTEK

Z kázání svatého Augustina, biskupa

(Sermo 256, 1.3; PL 38, 1190–1191.1193)

Zpívej a pokračuj v dobrém

Bratři, chvalme Pána životem i rty, srdcem i ústy, svým hlasem i jednáním. Bůh chce, aby se k němu volalo *aleluja* bez nesouzvuku v tom, kdo chválí. Ať se v nás tedy nejprve rty sladí s životem, ústa se svědomím. Ať se hlasy sladí s chováním, aby snad naše dobré hlasy nesvědčily proti našemu špatnému jednání. Jak šťastné je *aleluja* v nebi, kde andělé jsou chrámem Božím.

Nejvyšší soulad mezi chválícími je totiž tam, kde zaznívá pokojné jásání zpívajících. Tam, kde tělu nevládne žádný zákon, který by se vzpíral zákonům ducha; tam, kde se neodehrává zápas chtivosti, který by ohrožoval vítězství lásky. Zpívejme nyní *aleluja* ve starostech, abychom jednoho dne směli zpívat *aleluja* v pokoji! Proč ony starosti? Nemohu být bez starostí, když samo Písmo říká: *Zdali není člověk na zemi podroben v službu? Jak být v bezpečí, když musím každý den prosit o odpuštění svých hříchů a volat o pomoc v nebezpečí? Je snad lid již blažený, když spolu se mnou volá: Zbav nás od zlého?*

Jak šťastné je *aleluja* v nebi! Jak pokojné, bez protivenství! Tam nikdo nebude nepřitelem, tam žádný přítel nezahyne. Chvála Bohu na výsostech a zde na zemi také, chvála Bohu! Zde mu buď chvála uprostřed starostí, tam mu buď chvála v jistotě! Zde od smrtelníků, tam od věčně živých. Zde v naději, tam v obdržení skutečnosti. Zde v putování, tam v domově. Bratři, zpívejme, ne abychom se těšili z pokoje, ale abychom odlehčili své námaze. Tak jako zpívají poutníci. Zpívej, ale jdi. Zpívej, abys odlehčil své námaze, ne abys pěstoval zalíbení v lenosti. Zpívej a jdi. Co to znamená jít? Pokračuj, pokračuj dál v dobrém. Apoštol říká: *Jsou tací, kteří postupují ve zlém. Jestliže postupuješ, jdeš. Postupuj však v dobrém, postupuj v upřímné víře, v životě čistoty. Zpívej a jdi bez bloudění, bez navracení se zpět, bez prodlévání.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. 1 Sol 1,4.9-10

Obráťte se od model k Bohu živému a skutečnému, * očekávejte z nebe jeho Syna, *aleluja*.

V. Jste Bohem milovaní a patříte k vyvoleným, * očekávejte z nebe jeho Syna, *aleluja*.

PÁTEK

Z kázání svatého Ambrože, biskupa, na 118. žalm

(Sermo 11, 5–7; CSEL 62, 236–237)

Žijte v Hospodinově bázni

Pro nic mě knížata pronásledují, v srdci mám bázeň před tvými slovy. Mučedník, jenž promlouvá v tomto žalmu, právem říká, že trpí trýzně pronásledování bez důvodu. Neboť nic neuchvátil, nikoho neutiskoval, nikdy neprolil krev, nikdy neměl v úmyslu zneuctit cizí lože. Nikdy nepřekročil zákon, a musí snášet nejtěžší tresty určené zločincům. Jeho slova jsou spravedlivá, a nikdo mu nenaslouchá. Promlouvá slova spásy, a je pronásledován, takže může říci: *Já mluvím o pokoji, mluvím o právu, a oni chtějí boj.* Bez důvodu trpí pronásledování, on, který je stíhán, aniž by se dopustil zločinu.

Je pronásledován, jako kdyby byl zhoubce, a přitom si za své vyznání zaslouží jen chválu. Je pronásledován, jako kdyby byl čaroděj, neboť svou slávu skládá ve jméno Páně a zbožnost je základem všech jeho ctností. Jeho pronásledování je skutečným podvodem. Vždyť je předvolán před soud bezbožníků a nevěřících a obviněn z bezbožnosti, zatímco on je pravým učitelem víry. Kdo je takto bezdůvodně pronásledován, musí být silný a pevný. Jak je tedy možné, že text pokračuje takto: *V srdci mám bázeň jen před tvými slovy?* Bázeň je slabostí, strachem a obavami. Existuje však také slabost, která vede ke spáse, a existuje rovněž bázeň svatých: *Žijte v Hospodinově bázni, vy, jeho svatí! A dále: Blaze tomu, kdo má bázeň před Pánem!*

Všimněme si například mučedníka na místě jeho trýzně: napravo zuří divoká zvěř a vzbuzuje v něm hrůzu, nalevo se mu z praskání doběla rozžhavených nožů a z žáru rozpálené výhně po celém těle perlí zděšený pot. Všimněme si tohoto člověka, který se kolem sebe rozhlíží a nevidí nic než trýzeň. Pak si však vzpomene na Boží přikázání a na věčný oheň. Z celého srdce se zachvěje: má strach, že podlehne-li přítomné trýzni, odsoudí se k věčnému neštěstí. Není snad chvění tohoto člověka stejně ušlechtilé jako mužná jistota, která ho přiměje neochvějně a vzpřímeně stát? Jeho touha po věčných dobrech a bázeň před Hospodinem se sbíhají ve stejném účinku. Silnější však bude naděje, silnější bude odvaha.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Řím 4,2 – 5,8

Abrahám uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost. * Blaze tomu, kdo důvěřuje v Hospodina, aleluja.

V. Kdo věří, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost. * Blaze tomu, kdo důvěřuje v Hospodina, aleluja.

SOBOTA

Z kázání svatého Augustina, biskupa, na 134. žalm

(Ps. 134, 10–11; CCL 40, 1945)

Milujeme nezištně, nejen z touhy po uznání a odměně

Cokoli Pánu zlíbí se, to činí na nebi, na zemi i v hloubkách moří. Pouze jeho vůle byla příčinou všeho, co učinil. Stavíš-li dům, děláš to proto, že kdyby ses rozhodl jej nepostavit, byl bys bez přístřeší. To nutnost tě vede stavět dům, ne svobodná vůle. Šiješ si oděv, protože jinak bys chodil nahý, kdybys tak neučinil. I k šití oděvu tě vede nutnost, a ne svobodná vůle. Na svahu vysazuješ vinici, seješ zrno, protože kdybys to nedělal, neměl bys co jíst. To vše děláš z nutnosti. Bůh však jedná z dobroty a nepotřebuje žádné ze svých děl. *Cokoli Pánu zlíbí se, to činí.*

Myslíš, že existuje nějaké dílo, které bychom dělali ze svobodné vůle? Vše, co jsme zatím zmínili, bylo vždy dílem nutnosti: kdybychom to nedělali, zůstali bychom chudobní a ubozí. Podaří se nám nalézt něco, co bychom dělali dobrovolně? Zcela jistě, protože Boha chválíme z lásky. Činíš tak ze svobodné vůle, když miluješ to, co chválíš – není to z nutnosti, ale ze zalíbení. Proto spravedliví a Boží svatí našli radost v Bohu, přestože je trestal. Nacházeli v něm zalíbení dokonce i uprostřed toho, co v bezbožných vzbuzuje odpor, v trestu, který na ně Bůh uvalil: v zármutku, v těžkostech, v bolesti a v chudobě chválili Boha a nijak se jim neznelíbilo, jak s nimi jedná.

Právě toto znamená milovat nezištně, a nejen z touhy po odměně, protože tvou největší odměnou bude Bůh sám – Bůh, kterého nezištně miluješ. A měl bys ho milovat tak, abys nikdy nepřestával toužit jen po něm jako po své odměně, po něm jediném, který tě může uspokojit. To si přál také Filip, když říkal: *Ukaž nám Otce – a to nám stačí.* Tak to má být, protože jednáme ze svobodné vůle a máme jednat ze svobodné vůle. Vždyť nás vede zalíbení a láska, a tak, i když nás Bůh trestá, nesmí se nám znelíbit, neboť on je vždycky spravedlivý. To také potvrzuje prorok: *Můj Bože, v sobě mám sliby a chvály, které ti vzdávám.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. 1 Tím 2,2-6

Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu. * Abychom žili tichý a klidný život, aleluja.

V. Ježíš dal sám sebe jako výkupné za všechny. * Abychom žili tichý a klidný život, aleluja.

5. TÝDEN VELIKONOČNÍ

NEDELE

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 1, 3; SCh 75, 116–118)

Blahoslavení, kdo neviděli, a uvěřili

Dejme pozor, moji milovaní: *Co jsme tedy viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám.* Oni viděli Pána stát v lidském těle přímo před sebou, oni slyšeli z úst Páně jeho slova a zvěstovali nám je. Tak jsme tedy i my slyšeli, ale neviděli.

Jsme proto snad méně šťastni než ti, kteří viděli a slyšeli? A jak to, že Jan dodává: *Abyste i vy měli s námi společenství?* Oni viděli, my nikoli, a přece patříme k nim, protože máme společnou víru.

Neboť byl jeden učedník, který přestože viděl, neuvěřil, a chtěl se dotknout, aby uvěřil, a řekl: *Dokud nevidím na jeho rukou jizvy po hřebech a nevložím svůj prst na místo hřebů a nevložím svou ruku do jeho boku, neuvěřím!* Při této příležitosti na sebe nechal sáhnout lidskýma rukama ten, jenž se vždy nechává vidět andělským zrakům. A tento učedník se ho dotkl a zvolal: *Pán můj a Bůh můj!* Protože se dotkl člověka, vyznal Boha.

A aby utěšil nás, kteří se nemůžeme dotknout svýma rukama toho, který teď sídlí na nebesích, ale kteří jej můžeme dosáhnout vírou, řekl svému učedníkovi: *Protože jsi mě uviděl, uvěřil jsi. Blahoslavení, kdo neviděli, a přesto uvěřili.* To o nás mluví, to na nás ukazuje. Kéž se v nás uskuteční toto blahoslavenství, které Pán zaslíbil! Držme se pevně toho, co jsme neviděli: neboť ti, kteří viděli, to zvěstují.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 20,25; 1 Jan 1,3-4

Ježíš přišel zavřenými dveřmi, stanul mezi apoštoly a řekl: * Pokoj vám, aleluja.

V. Blahoslavení, kdo neviděli, a přesto uvěřili. * Pokoj vám, aleluja.

PONDĚLÍ

Z kázání svatého Odilona, opata

(Sermo 8; PL 142, 1011–1012)

Vzkříšení Ježíše Krista

Když náš Pán a Spasitel svatým vítězstvím svého utrpení a své smrti uvedl v neplatnost pečeť hříchu, zlomil osten smrti a zničil tak tyranii ďáblovy krutosti. A jako jediný svobodný mezi mrtvými, protože nad smrtí zvítězil smrtí, osvobodil lidský rod, který smrt držela v zajetí. Tělo, jež získal od Panny nezasažené hříchem a jež podřídil zákonům smrtelnosti, kterou na sebe vzal kvůli nám nikoli z nutnosti, ale z moci, odhalil pohledu apoštolů, když se vrátil z podsvětí: tělo osvětlené slávou vzkříšení a – abych tak řekl – znovuoživené. Nikdo nepochybuje o tom, že se Kristus zjevil Petrovi, knížeti apoštolů. Vždyť je to zcela nepochybné z apoštolova svědectví a evangelijního vyprávění. Pán se mu chtěl zjevit zvláště, ještě dříve než ostatním apoštolům, aby kvůli zapření nepropadl beznaději. Pokud jde o nás, nejmilejší bratři, máme jistotu, že Pán Ježíš Kristus hořkostí svého těžkého utrpení došel slávy vzkříšení. Neboť toto vzkříšení těla Páně sám Pán dosvědčil ve svém vlastním těle, abychom s největší možnou jistotou poznali, že se toto vzkříšení uskuteční také v nás. Kristus byl vzkříšen, aby křesťan nepochyboval, že také bude vzkříšen. A když nadešel čas, poté, co završil tajemství svého vzkříšení, Pán Ježíš Kristus vystoupil na nebesa, aby měl křesťan důvěru, že může také vystoupit tam, kam ho, jak o tom nepochybuje, předešel jeho Mistr.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. 1 Kor 15,54

Vítězně je smrt navždy zničena! Smrti, kdepak je tvoje vítězství? * Polnice zazní, a mrtví vstanou s tělem neporušitelným a my budeme proměněni, aleluja.

V. Bohu díky! On nám popřává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista. * Polnice zazní, a mrtví vstanou s tělem neporušitelným a my budeme proměněni, aleluja.

ÚTERÝ

Ze spisu Pobídka Řekům svatého Klementa Alexandrijského, kněze

(IX, Praha 2001, s. 145–147)

Pospěšme ke spáse

Pán neúnavně doporučuje, odstrašuje, pobízí, burcuje, varuje, ano i ze spánku probouzí a z temnoty samé dává povstat těm, kteří zbloudili. *Probud' se, kdo spíš, praví, vstávej z mrtvých, a osvíti tě Pán pomazaný, slunce vzkříšení, dříve než Jitřenka zplozený, jenž svými vlastními paprsky dává milost Života. Ať tedy nikdo Slovem neopovrhne, aby bezděky nepohrdl sebou samým.*

Písmo totiž někde říká: *Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce ve vzdoru.* Jelikož je však Pán k člověku laskavý, povolává všechny lidi k poznání pravdy. Povolal a seslal k tomu svého Ducha. A o jaké poznání, že jde? O úctu k Bohu. *Úcta k Bohu je, jak říká Pavel, užitečná ke všemu. Nese příslib života, jak nynějšího, tak budoucího.* Zbožnost, která člověka podle možnosti připodobňuje Bohu, však hledá vhodného učitele v Bohu a k němu se hlásí, neboť on také jako jediný může člověka Bohu po zásluze připodobnit.

Tak poslyšte, *kdo jste daleko, poslyšte, kdo jste blízko!* Slovo se nikomu neukrylo, je společným světlem, jež svítí na všechny lidi. Pospěšme ke spáse, k novému zrození! Pospěšme se v mnohém počtu shromáždit v jednu lásku, sjednoťme se tak, jako je sjednocena monadická podstata! Ze sjednocení mnoha roztroušených hlasů vzejde božská harmonie. Všechny hlasy se spojí v jeden souhlasný zpěv, jenž bude následovat jednoho sborového vůdce a učitele: Slovo. Ustane teprve tehdy, až dospěje k Pravdě a řekne: *Abba! – Otče!* Tuto pravdivou řeč Bůh radostně přijme od svých dětí jako první plody své sklizně.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Žid 12,1; 3,5

Odhod'me proto všechno, co by nás mohlo zatěžovat, hřích, do kterého se člověk snadno zaplete, * a vytrvale běžme o závod, který je nám určen, aleluja.

V. Až uslyšíte dnes jeho hlas, nezatvrzujte svoje srdce, jako kdysi na místě vzpoury, * a vytrvale běžme o závod, který je nám určen, aleluja.

STŘEDA

Z homilií připisovaných Eusebiovi Galskému

(Sermo 22, 1–3; CCL 10, 257–258)

Kristus svou smrtí smrt přemohl

Milovaní, patří se, abychom se při této slavnosti, kdy se třetího dne výšiny, obohacené o kořist vyrvanou podsvětí, navrací z hlubin, světlo z temnot a život z příbytků mrtvých, s horlivou zbožností radovali v Kristu. Hle, jak dlouhou cestu laskavá péče dobrého pastýře prošla pro spásu ztracených ovcí. On v jednom a téměř čase povolává člověka zpátky do ráje a smrt pronásleduje do pekel. Pokládá totiž za mnohem slavnější zajmout ji v jejím vlastním království a za mnohem vznešenější zvítězit nad ní v jejím vlastním sídle.

Hlubina podsvětí se při sestupu nebeského Pána rozevřela a věčná noc pekla se podivila nad tímto světlem, které k ní připutovalo. Neboť již od prvního okamžiku se noc obávala nikoli jeho smrti, nýbrž své vlastní. Teď tedy přišel, ten, který kdysi skrze proroka řekl: *Smrti, já budu tvou smrtí! Podsvětí, já budu tvým uštknutím!* A nejenže na něm nenalezlo nic, co by si mohlo přivlastnit, ale podsvětí dokonce spatřilo, jak jsou ti, jež dříve drželo ve svém vlastnictví, proti jeho vůli odváděni do výšin. Zjistilo, že ten, jehož považovalo za svého dlužníka, je jeho nemilosrdným věřitelem! Diví se, že ten, o němž se domnívalo, že ho může spoutat jako svého zajatce, odchází jako osvoboditel a bere s sebou zajatce, kteří patří jemu. A tak toho, koho považovalo za člověka, když přišel, poznalo jako Boha, když odcházel.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. 1 Kor 15,3-5

Kristus umřel ve shodě s Písmem za naše hříchy. * Vstal z mrtvých třetího dne ve shodě s Písmem, aleluja.

V. Ukázal se Petrovi a potom Dvanácti. * Vstal z mrtvých třetího dne ve shodě s Písmem, aleluja.

ČTVRTEK

Z homilií svatého Řehoře Velikého, papeže

(Sermo 30, 2; PL 76, 1220–1221)

Láska k Bohu

A můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. Drazí bratři, přemýšlejte o tom, jak veliká je to slavnost: přijmout Boha v příbytku vlastního srdce! Když k vám chce přijít nějaký bohatý a mocný přítel, celý dům je chvatně uklízen, aby nic nemohlo pohoršit jeho pohled, až vejde. Ať tedy ten, kdo připravuje Bohu příbytek své duše, odstraní nečistoty svých špatných skutků. Všimněte si však, co říká Pravda: *Přijdeme a učiníme si u něho příbytek.* Může tedy přijít do srdce některých, aniž by si v nich zřídil svůj příbytek: tito lidé vnímají Boží pohled ve svých výčitkách, v okamžiku pokušení však zapomínají na předmět své předchozí lítosti a znovu začínají konat své hříchy, jako kdyby je nikdy neoplakávali.

Do srdce toho, kdo opravdu miluje Boha a kdo tedy zachovává jeho ustanovení, přichází Pán a zřizuje si v něm svůj příbytek, neboť Boží láska ho natolik prostupuje, že v okamžik pokušení se již více nevzdaluje od této lásky. Čí duše tedy nesvoluje k tomu, aby se nechala ovládnout zvrácenou rozkoší, ta opravdu miluje Boha. Jsme natolik odděleni od vyšších dober, nakolik si libujeme v těch nižších.

Z toho plyne toto upřesnění: *Kdo mě nemiluje, nezachovává moje slova.* Obráťte se k tomu nejhlubšímu, co ve vás je, a uvažte, zda milujete Boha doopravdy. Ať však přesto nikdo nedává důvěru odpovědi svého srdce, aniž by ji porovnal se svými skutky.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 14,23

Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo. * Můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek, aleluja.

V. Přímlyvce, Duch Svátý, kterého Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všemu. * Můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek, aleluja.

PÁTEK

Z dopisu svatého Cypriána, biskupa a mučedníka

(Epist. 63, 8; CSEL 3, 706–707)

Křestní voda z Kristova nitra

Vždy když je v Písmu svatém voda zmíněna samostatně, je tak zvěstován křest, jak to vidíme naznačeno v Izaiášovi: *Nevzpomínejte na věci dřívější, o minulosti nepřemítejte. Hle, činím něco docela nového a už to raší. Nevíte o tom? Já povedu poušť cestu, pustou krajinou řeky (...), abych napojil svůj vyvolený lid. Lid, jež jsem vytvořil pro sebe, ten bude vyprávět o mých chvályhodných činech.* Bůh zde skrze proroka zvěstoval, že u pohanů, na místech, která byla dříve bez vody, potečou vydatné řeky, které napojí vyvolený národ Boží, tedy ty, kteří budou skrze křest znovuzrozeni jako synové Boží. Znovu se zpívá a předem oznamuje, že pokud budou židé žíznit a hledat Krista, uhasí svou žízeň u nás, to znamená, že se jim dostane křtu. *Nebudou žíznit, až je povede vyschlými kraji,* říká prorok, *vodu ze skály jim vyvede jak bystřinu, rozpoltí skálu a v hojnosti potečou vody.* To se naplnilo v evangeliu, když byl Kristus, který je skálou, při svém utrpení protnut ranou kopí. To on dává poznat, co předpověděl prorok, když hlásá a volá: *Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije, ten, kdo ve mě věří. Jak říká Písmo, potečou proudy vod z jeho nitra.*

A aby bylo zřejmější, že zde Pán nemluví o kalichu, ale o křtu, dodává Písmo: *To řekl o Duchu, jehož měli dostat ti, kdo v něho uvěřili.* Duch Svatý je přijímán skrze křest, a tak jsou ti, kdo byli pokřtěni a přijali Ducha Svatého, připuštěni, aby pili z Pánova kalicha.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Mt 5,20; Lk 3,13

Kdo přichází ke mně, nebude nikdy hladovět. * Kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit, aleluja.

V. Jestliže se nenarodí kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království. * Kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit, aleluja.

SOBOTA

Z kázání svatého Ambrože, biskupa, na 118. žalm

(Sermo 20, 54–55, Ps. 118; CSEL 62, 471–472)

Nepředstupovat s prázdnýma rukama

Hle, jak mám v lásce tvá přikázání, Pane, v své milosti daruj mi život. Žalmista žádá Hospodina, aby pohlédl na vroucnost jeho lásky. Nikdo neřekne: Hle, pokud si nemyslí, že až bude spatřen, dojde zalíbení. A právem říká: Hle. Říká to v souladu se Zákonem, protože Zákon předepisuje, aby každý člověk třikrát za rok předstoupil před Hospodinův pohled. Svatý předstupuje před Hospodina každý den a nepřichází s prázdnýma rukama. Není prázdný ten, který přijal z jeho plnosti. David nepředstupoval s prázdnýma rukama, vždyť řekl: *Na rtech nám kypěl veselý smích*, a radost je plodem Ducha Svatého. Jako jsme tedy všichni podle Janových slov přijali z plnosti Slova, tak také Duch Svatý ze své plnosti naplňuje celý svět.

Zachariáš nepředstupoval s prázdnýma rukama, když naplněn Duchem Svatým prorokoval příchod Pána Ježíše. Ani Pavel, který tak hojně hlásal radostnou zvěst, nepředstupoval s prázdnýma rukama; byl naplněn, když se mu od Efezských dostalo příjemné vůně, obětiny, jež byla Bohu milá. Ani Korintští nepředstupovali s prázdnýma rukama, protože podle svědectví téhož apoštola překypovali Boží milostí. David se každý den obětoval Bohu a neobětoval se mu s prázdnýma rukama, protože mohl říci: *Otevřel jsem ústa, nadechl jsem se Ducha.* Proto může připojit: *Hle, jak mám v lásce tvá přikázání.* Poslouchej, abys poznal, v čem máš sám sebe Kristu obětovat: ne ve věcech viditelných, ale ve věcech neviditelných, a to ve skrytosti, aby ti to tvůj Otec, který vidí i to, co je ve skrytosti, odplatil a odměnil tvou věrnou lásku.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

1 Kor 4,7; Ex 34,20; 1 Kron 29,14

Máš něco, co bys nedostal? * Neobjevíš se před mou tváří s prázdnýma rukama, aleluja.

V. Od tebe pochází všechno. Dáváme ti, co jsme přijali z tvých rukou. * Neobjevíš se před mou tváří s prázdnýma rukama, aleluja.

6. TÝDEN VELIKONOČNÍ

NEDELE

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 1, 5–6; SCh 75, 124–126)

Naše společenství je s Otcem a jeho Synem Ježíšem Kristem

Říkáme-li, že s ním máme společenství, a přitom chodíme v temnotě, lžeme a nežijeme podle pravdy. Neříkejme, že s ním máme společenství, jestliže chodíme v temnotě. Jestliže však chodíme ve světle, jako i on je ve světle, máme společenství mezi sebou. Choďme ve světle, jako i on je ve světle, abychom s ním mohli mít společenství. Co však máme udělat se svými hříchy? Poslouchej, co následuje: A krev Ježíše Krista, jeho Syna, nás očistí od každého hříchu. V tom nám Bůh poskytl obrovské ujištění.

Právem slavíme Velikonoce, kdy byla prolita krev Páně, jež nás očisťuje od každého hříchu. Buďme si jisti, že nárok na područí, který proti nám ďábel uplatňoval, byl zrušen Kristovou krví: *Krev jeho Syna, říká apoštol, nás očisťuje od každého hříchu. Co znamená od každého hříchu? Dobře poslouchejte: Hle, ve jménu Ježíše Krista a skrze jeho krev jsou ti, kteří Krista vyznali a jež nazýváme malými dětmi, očistěni od všech svých hříchů. Přišli staří a odcházejí omlazeni. Co to znamená, že přišli staří a odcházejí omlazeni? Přišli jako starci, odešli jako malé děti. Chřadnoucí stáří totiž znamená starý život a obnovené dětství je život nový.*

Ale co máme dělat my? Minulé hříchy byly prominuty nejen jim, ale i nám. Avšak poté, co byly všechny naše hříchy odpuštěny a smazány, jsme se možná dopustili dalších, neboť žijeme uprostřed pokušení tohoto světa. Ať tedy každý dělá, co může: ať vyzná, kým je, aby mohl být uzdraven tím, kdo je věčně tím, kým je. Protože on vždycky byl a je; zato my jsme nebyli, a nyní jsme.

Všimni si totiž, co říká Jan: *Říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není. Vyznáváš-li tedy, že jsi hříšníkem, je v tobě pravda, a pravda sama je světlem. Tvůj život ještě nedosáhl plné nádhery, protože je v něm přítomen hřích, a přesto již začínáš být osvětlen, neboť své hříchy vyznáváš.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Ef 5,8-9

Byli jste kdysi tmou, ale teď jste světlem v Pánu. * Žijte jako děti světla, aleluja.

V. Zkoumejte, co se líbí Pánu, a nemějte žádnou účast v neplodných skutcích tmy; * žijte jako děti světla, aleluja.

PONDĚLÍ

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 1, 9; SCh 75, 132–134)

Dokonalost lásky spočívá v tom, že milujeme i své nepřátele

Podle toho víme, že jsme ho poznali, když zachováváme jeho přikázání. Jaká přikázání? Kdo tvrdí: „Znám ho“, ale jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravda. Ale ty se ptáš znovu: Jaká přikázání? Jan říká: Podívejme se, zda sama láska není tím přikázáním. Ptali jste se, jaká jsou ona přikázání, a Jan odpovídá: *Kdo však jeho slovo zachovává, v tom je Boží láska opravdu přivedena k dokonalosti.* Podívej se do evangelia, zda v něm nenalezneš toto přikázání: *Nové přikázání vám dávám: Milujte se navzájem. Podle toho můžeme poznat, že jsme v Kristu, jestliže jsme v něm dokonalí. Tím myslí dokonalí v lásce.*

V čem spočívá dokonalost lásky? V tom, že milujeme i vlastní nepřátele a že je milujeme v touze, aby se stali našimi bratry. Naše láska však nemá být tělesná. Přát někomu zdraví těla je dobré, ale i kdyby mu tělesné zdraví chybělo, ať je především zdravá jeho duše! Přeješ některému svému příteli život? Dobře činíš. Těšíš se ze smrti svého nepřítele? Pak jednáš špatně. Možná však život, který si přeješ pro svého přítele, je pro něj škodlivý, a smrt tvého nepřítele, z níž se raduješ, je prospěšná. Je nejisté, zda je někomu tento život ku prospěchu, nebo ke škodě, avšak pravý život u Boha je bezesporu prospěšný. Miluj své nepřátele tak, aby se stali tvými bratry; miluj své nepřátele tak, aby byli povoláni vstoupit do společenství s tebou.

Právě tak totiž miloval ten, který na kříži zvolal: *Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.* Neřekl: *Otče, učiň, ať žijí dlouho! Mě sice zabíjejí, ale oni ať žijí!* Co tedy řekl? *Odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.* Tak je chtěl milosrdnou a mocnou modlitbou vytrhnout ze smrti věčné. Mnoho z nich uvěřilo a bylo jim odpuštěno, že prolili Kristovu krev. Nejprve ji prolévali, když ho zuřivě pronásledovali, pak ji pili, když v něho uvěřili. *Podle toho můžeme poznat, že jsme v Kristu, jestliže jsme v něm dokonalí. Právě k takové dokonalosti lásky k nepřítelům nás Pán vyzývá, když říká: Bud'te dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. 1 Jan 2,5

Milujte své nepřátele, prokazujte dobro těm, kdo vás nenávidí, žehnejte těm, kdo vás proklínají, modlete se za ty, kdo vám ubližují. * Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec, aleluja.

V. Jak chcete, aby lidé dělali vám, tak i vy dělejte jim. * Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec, aleluja.

ÚTERÝ

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 2, 8–9; SCh 75, 166–168)

Bůh si v nás buduje přibyték lásky

Bratři, to, že jsme poznali, co bylo od počátku; to, že jsme silní; to, že známe Otce; toto vše nám odhaluje cenu poznání. Což nám to také neodhaluje cenu lásky? Jestliže poznáváme, pak také milujme! Vždyť poznání bez lásky nepřináší spásu. *Poznání vede k domýšlivosti, ale láska vzdělává.* Chcete-li vyznávat Pána, a přitom nemilujete, začínáte se podobat démonům. Démoni vyznávali Božího Syna a říkali: *Co je ti po nás?* A byli zapuzeni. Vyznávejte ho a objímejte ho. Oni se ho totiž obávali kvůli svým nepravostem; vy však jej milujte jako vykupitele svých nepravostí!

Jak ale můžeme milovat Boha, jestliže milujeme svět? Proto si v nás Bůh buduje přibyték lásky. Jsou totiž dvě lásky: láska ke světu a láska k Bohu. Tam, kde přebývá láska ke světu, nemá láska k Bohu žádný přístup. Ať tedy láska ke světu uvolní místo, aby v nás mohl bydlet Bůh! Ať místo zaujme ten lepší! Miloval jsi svět – nyní se lásky ke světu zřekni. Jakmile vyprázdníš své srdce od pozemské lásky, začneš čerpat lásku Boží a tehdy v tobě začne přebývat láska k Bohu, z níž nemůže vzejít žádné zlo. Naslouchejte proto slovům toho, který očišťuje. Nachází lidská srdce jako pole: v jakém stavu je však nalézá? Když ho nalezne porostlé lesem, začne mýtit; když ho nalezne očištěné, začne sázet. Chce na něm vysadit strom – teologální lásku. A který les chce vymýtit? Lásku ke světu. Poslechni si, co říká v dalším verši ten, který mýti: *Nemilujte svět, ani to, co je ve světě. Jestliže někdo miluje svět, není v něm Otcova láska.*

Slyšeli jste: *Jestliže někdo miluje svět, není v něm Otcova láska.* Bratři, ať si nikdo ve svém srdci neříká, že to není pravda! Vždyť to praví sám Bůh! Duch Svátý promluvil apoštolovými ústy – nic tedy není pravdivější: *Jestliže někdo miluje svět, není v něm Otcova láska.* Chceš, aby se ti dostalo Otcovy lásky a ty ses mohl spolu s jeho Synem stát dědicem Království? Chraň se toho, abys miloval svět! Vyžeň špatnou lásku ke světu, abys mohl být naplněn láskou k Bohu. Jsi nádobou, ale zatím ještě plnou: vylej to, co máš v sobě, abys mohl přijmout to, co v tobě dosud není. Jistě, naši bratři jsou již znovuzrozeni z vody a z Ducha; my jsme také už řadu let znovuzrozeni z vody a z Ducha. Je pro nás dobré nemilovat svět: jinak v nás svátosti zůstanou jen k našemu zavržení, místo aby byly silou spásy. Síla spásy, to je mít kořeny pravé lásky a ctnost zbožnosti, nejen vnější podobu křesťanského života.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Mt 6,20-24

Shromažďujte si však poklady v nebi, kde je ani mol, ani rez nekazí a kam se zloději nemohou prokopat a krást. * Vždyť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce, aleluja. **V.** Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď jednoho bude zanedbávat, a druhého milovat, nebo se bude prvního držet, a druhým pohrdne. * Vždyť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce, aleluja.

STŘEDA

Z kázání svatého Lva Velikého, papeže

(Sermo 61,2–3; Sch 74, 140–141)

Nanebevstoupení proměňuje naši bázeň v radost

Moji milí, když ve shodě s evangelijní zvěstí a tajemstvím nové smlouvy Ježíš Kristus vše naplnil, aby nám otevřel cestu k blahoslavenství, čtyřicet dní po svém vzkříšení za přítomnosti svých učedníků vystoupil na nebesa; tak ukončil svou tělesnou přítomnost, aby setrval po pravici Otce, dokud se nezavrší Bohem předpovězený čas, aby se rozhojnili synové církve a aby se v tomtéž těle, v němž vystoupil, vrátil soudit živé i mrtvé. To, co bylo možné spatřit z našeho Vykupitele, přešlo do posvátných obřadů; a aby se víra stala hlubší a jistější, po vidění následovalo poučení: o jeho autoritu se od té doby opírají srdce věřících, osvícená paprsky shůry.

Tuto víru, které nanebevstoupení Páně dalo růst a kterou dar Ducha Svatého upevnil, nemohly zastrašit ani pouta, ani věznění, ani vyhnanství, ani hlad, ani oheň, ani divá zvěř, ani zákeřná mučení krutými pronásledovateli. V celém světě za tuto víru bojovali až do krveprolití nejen muži, ale i ženy, nejen malé děti, ale i něžné panny. Tato víra zaháněla na útěk demony, vyháněla nemoci a křísila mrtvé.

Také samotní svatí apoštolové, kteří, přestože byli posíleni tolika zázraky, poučení tolika pronesenými řečmi, propadli strachu během krutého utrpení Páně a nepřijali bez váhání pravdu o jeho vzkříšení, měli z jeho nanebevstoupení takový prospěch, že se pro ně vše, co v nich dříve probouzelo bázeň, proměnilo v radost. Veškeré rozjímání své duše totiž pozvedli k božství toho, jenž sedí po pravici Otce; pohled na jeho tělo již totiž nebyl překážkou, která by je mohla zdržovat a zabraňovala jim upnout pohled svého ducha k této pravdě: zatímco k nim sestupoval, nikdy neopustil Otce, a zatímco k němu vystupoval zpět, nikdy se nevzdálil od svých učedníků.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Iz 55,10-11

Jako déšť a sníh padá z nebe a nevrací se tam, ale svažuje zemi a působí, že může rodit a rašit, * tak se stane s mým slovem, které vyjde z mých úst, aleluja.

V. Nevrátí se ke mně bez účinku, ale vše, co jsem chtěl, vykoná a zdaří se mu, k čemu jsem ho poslal, * tak se stane s mým slovem, které vyjde z mých úst, aleluja.

SLAVNOST NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ

Z kázání svatého Lva Velikého, papeže

(Sermo 60, 3–4; SCh 74, 137–138)

Ježíš ve svém těle vystoupil do nebe

Protože i mezi tolika zázraky se duše učedníků i nadále zmítaly v pochybnostech a nejistotách, Pán se objevil uprostřed nich a řekl jim: *Pokoj vám*. A aby nesetřvali u domněnky, která se vkrádala do jejich srdcí (věřili totiž, že vidí ducha, a ne tělo), vyčetl jim jejich myšlenky, jež se vzpíraly pravdě, a zrakům pochybujících ukázal znamení po kříži, která si uchovávaly jeho ruce a nohy. Také je vyzval, aby se ho pozorně dotkli. Stopy po hřebecích a po kopí si totiž uchoval právě proto, aby uzdravil zranění nevěřících srdcí. A tak na základě ne váhající víry, ale velmi jistého poznání se měli přesvědčit, že Ježíš usedne na trůn Boha Otce v téže přirozenosti, v jaké odpočíval v hrobě. Milovaní, všimněte si, čemu během celé této doby, která uplynula mezi vzkříšením Páně a jeho nanebevstoupením, Boží prozřetelnost věnovala svou péči. Všimněte si, co učila, co ukazovala pohledům a srdcím těch, kdo jí patřili. Vše je mělo dovést k tomu, aby poznali, že Pán Ježíš Kristus, který se skutečně narodil, trpěl a zemřel, byl také skutečně vzkříšen. Blahoslavení apoštolové a všichni učedníci, které jeho smrt na kříži znejistila a kteří váhali uvěřit v jeho vzkříšení, tak zřejmostí pravdy v tomto ohledu nabyli takové jistoty, že když Pán odešel na nebesa, nebyli nijak zasaženi smutkem, ale spíše naplnění velikou radostí.

A skutečně, jak veliký a nevyslovitelný důvod k radosti to byl, když v přítomnosti svatého zástupu lidská přirozenost vystoupila nad všechna nebeská stvoření, překročila dokonce andělské kůry a pozvedla se i nad vznešenost archandělů! A na žádné úrovni, jakkoli vysoké, nenašla nikoho, kdo by se vyrovnal velikosti její slávy. Byla přizvána, aby se usadila u věčného Otce, který poté, co ji nejprve ve svém Synu spojil se svou vlastní přirozeností, ji nyní na svém trůnu připojil také ke své slávě. Kristovo nanebevstoupení je tedy naším vlastním vyvýšením a tam, kam nás předešla sláva Hlavy, je rovněž povolána naděje těla. Proto se, milovaní, sluší, abychom radostně jásali a veselili se ve zbožném díkůvzdání. Tímto dnem jsme totiž nejenom obdrželi jistotu, že máme místo v ráji, ale dokonce jsme spolu s Kristem vystoupili do výšin nebes. Kristovou nevýslovnou milostí jsme získali mnohem více, než kolik jsme ztratili ďáblovou záští. Protože ty, které nepřítel plný jedu vyhnal z jejich prvotního příbytku v blaženosti, si přivtělil Kristus, aby je posadil po pravici Otce, s nímž jako Bůh žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého po všechny věky věků. Amen.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Řím 5,18-19

Tak jako provinění jednoho člověka přineslo odsouzení celému lidstvu, * tak zase spravedlivý čin jednoho člověka přinesl celému lidstvu ospravedlnění, které dává život, aleluja.

V. Tak jako se lidé neposlušností jednoho člověka stali hříšníky, * tak zase spravedlivý čin jednoho člověka přinesl celému lidstvu ospravedlnění, které dává život, aleluja.

PÁTEK

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 4, 1–2; SCh 75, 218–220)

Duch Svatý působí v srdci člověka

Bratři, vzpomínáte si, že jsme se v našem komentáři zastavili u těchto slov: *Nepotřebujete, aby vás někdo poučoval. Vás poučuje o všem jeho Duch. Jsme si zcela jisti, že si vybavíte vysvětlení této pasáže, které jsme vám nabídli. Říkali jsme vám, že protože naše slova doléhají k vašim uším zvenčí, jsme jako dělníci: zvenčí pečujeme o strom, ale nedokážeme způsobit, aby rostl, ani aby nesl plody. Jestliže ten, který vás stvořil, vykoupil a povolal, ten, který ve vás přebývá skrze víru a svého Svatého Ducha, k vám uvnitř nemluví, je zbytečné, aby zaznívala naše slova. Z čeho je to patrné? Z toho, že mezi mnoha posluchači nejsou všichni přesvědčeni na základě toho, co se jim říká, ale pouze ti, k nimž uvnitř promlouvá Bůh.*

Ti, ke kterým vnitřně mluví, jsou ti, kteří mu umožní vejít; a ti, kdo Bohu umožní vejít, jsou ti, kdo nedovolují vejít ďáblu. Ďábel chce totiž přebývat v lidském srdci a mluvit tam to, co by je mohlo svést. Co však říká Pán Ježíš? *Nyní bude vládce tohoto světa vypuzen. Odkud je vypuzen? Z nebe či ze země? Z celého světa? Ne, ze srdcí věřících. Když byl tedy uchvatitel již vypuzen, ať se v nich zabydlí Vykupitel! Vždyť nás vykoupil ten, který nás stvořil. Ďábel nyní doráží zvnějšku, ale nemůže porazit toho, který vládne uvnitř. Doráží zvnějšku rozličnými pokušeními, avšak nepodlehne mu ten, kdo uvnitř slyší Boží hlas a má pomazání, o němž jsem k vám mluvil.*

A totéž pomazání, říká Jan, je pravdivé. Jinak řečeno, samotný Duch Páně, který vyučuje člověka, nemůže lhát. *To pomazání neklame. Zůstávejte v něm tak, jak jste byli vyučeni. Nyní tedy, děti, zůstávejte v Kristu, abychom, až se zjeví, nabyli před jeho tváří radostné důvěry a nebyli při jeho příchodu zahanbeni.* Vidíte, bratři: my věříme v Ježíše, kterého jsme neviděli. Ti, kdo ho viděli, dotýkali se ho a z jeho vlastních úst slyšeli jeho slova, nám ho zvěstovali. Nebylo to však z jejich vlastního popudu, že se odvážili vydat na cestu – to on je poslal, aby tyto pravdy hlásali celému lidskému rodu.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 12,44-46

Ježíš zvolal hlasitě: Kdo věří ve mne, věří ne ve mne, ale v toho, který mě poslal; * kdo vidí mne, vidí toho, který mě poslal, aleluja.

V. Já jsem přišel na svět jako světlo, aby žádný, kdo věří ve mne, nezůstal v temnotě; * kdo vidí mne, vidí toho, který mě poslal, aleluja.

SOBOTA

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 5, 12; SCh 75, 268–270)

Živá víra a láska se projevuje skutky

Bratři, jak začíná láska? Věnujte mi trochu pozornosti! Slyšeli jste, co je její dokonalostí, protože sám Pán v evangeliu ukazuje její cíl i měřítko: *Nikdo nemá větší lásku než ten, říká, kdo za své přátele položí svůj život.* V evangeliu nám tedy ukazuje, co je její dokonalostí, a v tomto listě se nám její dokonalost přikazuje. Vy se však ptáte a říkáte si: *Kdy budeme moci mít takovou lásku?* Nezoufejte nad sebou příliš unáhleně! Možná se v tobě láska zrodila, ale ještě je nedokonalá: živ ji, aby nezašla. Možná mi řekneš: *Jak to poznám?* Slyšeli jsme již, co je její dokonalostí; poslyšme nyní, co je jejím počátkem.

Jan pokračuje a říká: *Jestliže má někdo majetek a vidí, že jeho bratr je v nouzi, ale zavře před ním svoje srdce – jak v něm může zůstat Boží láska?* Hle, kde začíná láska! Jestliže ještě nejsi schopen zemřít za svého bratra, buď alespoň připraven dát mu ze svého majetku. Kéž láska pohne tvým nitrem, abys nejednal z touhy stavět se na odiv, nýbrž z překypujícího milosrdenství, které by tě učinilo všímavým k bídě tvého bratra! Jestliže nedokážeš svému bratrovi dát ze svého nadbytku, jak bys za něj mohl dát život? O stříbro, které leží v tvé náruči, tě mohou připravit zloději, a když ne oni, tak tě od něj oddělí smrt, i když se od něj za svého života neodloučíš. Co s ním budeš dělat?

Tvůj bratr hladoví a strádá, možná je v úzkostném očekávání, tísněn věřiteli. On nic nemá, zatímco ty ano. Je to tvůj bratr, byli jste společně vykoupeni Kristovou krví. Pátřej v sobě, zdali s ním budeš mít slitování, ty, jenž oplýváš majetkem tohoto světa. Možná mi řekneš: *Jak se mě to týká?* Já bych měl dávat své peníze, abych tohoto člověka uchránil od trýzně jeho chudoby? Jestliže takto odpovídá tvé srdce, Otcova láska v tobě nepřebývá. Jestliže v tobě Otcova láska nepřebývá, tak nejsi zrozen z Boha. Jak se můžeš honosit tím, že jsi křesťan? Máš jeho jméno, ale ne skutky.

Pokud se však má jméno odvozovat ze skutků, mohli by tě nazývat pohanem. Ukazuj svými skutky, že jsi křesťan! Jestliže totiž svými činy neukazuješ, že jsi křesťan, všichni tě tak sice mohou nazývat, ale k čemu je ti jméno, když podstata věci ti chybí? *Jestliže má někdo majetek a vidí, že jeho bratr je v nouzi, ale zavře před ním svoje srdce – jak v něm může zůstat Boží láska?* A apoštol pokračuje: *Děti, nemilujme jen slovem a jazykem, ale činem, doopravdy!*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 13,34-35

Nové přikázání vám dávám: Milujte se navzájem: * jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte vy, aleluja.

V. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, * jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte vy, aleluja.

7. TÝDEN VELIKONOČNÍ

NEDĚLE

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 6, 10; SCh 75, 298–300)

Láska důkazem přebývání Ducha Svatého

V prvním čase Duch Svatý sestupoval na věřící a oni promlouvali jazyky, které neznali, podle toho, co jim Duch vnukl. Tato znamení měla svůj smysl. Bylo totiž třeba, aby byl Duch Svatý představen právě tímto darem řeči ve všech jazycích, protože Boží evangelium se mělo prostřednictvím všech jazyků rozšířit po celé zemi. A když bylo jednou toto znamení dáno, pominulo.

Čeká se snad nyní od těch, na které jsou vkládány ruce, aby obdrželi Ducha Svatého, že začnou mluvit jazyky? A když vkládáme ruce na ty, které křtíme, očekáváte všichni, že začnou mluvit jazyky? Kdo z vás by byl tak pomýlený, že by prohlašoval, když nevidí, že tento div nastal: *Nepřijali Ducha Svatého, protože kdyby ho přijali, mluvili by jazyky, jako se to stalo tenkrát?* Jestliže přítomnost Ducha Svatého dnes již není dosvědčována zázraky, co tedy máme dělat? Podle čeho poznáme, že jsme přijali Ducha Svatého?

Ať se každý ptá svého srdce! Jestliže miluje svého bratra, Duch Svatý v něm přebývá. Ať na sebe pohlédne, ať se zkoumá před Božím pohledem: ať se podívá, zda má v sobě lásku k pokoji a k jednotě, lásku k církvi rozšířené po celé zemi. Ať se neváže pouze k lásce k bratru, kterého má před sebou: máme totiž mnoho bratrů, které nevidíme a k nimž jsme připoutáni v jednotě Ducha. Co je zvláštního na tom, že nejsou s námi? Nalézáme se v tomtéž těle, máme tutéž Hlavu na nebesích. Moji bratři, naše dvě oči se nevidí, neznají se, abych tak řekl. Je snad proto třeba říci, že se neznají v lásce, která sjednocuje celé tělo? Důkazem, že se znají díky poutu lásky, je to, že když jsou obě oči otevřené, není možné, aby se pravé oko zaměřilo na jeden bod, aniž by se na něj zároveň zaměřilo i levé oko.

Zkus, jestli to dokážeš, zaměřit paprsek pohledu pravého oka, aniž by se k tomu připojilo tvé druhé oko! Ač vychází z různých míst, zaměřují se na tentýž bod, sbíhají se a směřují k témuž předmětu. Jestliže tedy všichni, kdo jsou s tebou, milují Boha, pak mají stejné zaměření jako ty. Není důležité, že v těle zaujímáte různá místa, neboť společně zaměřujete pohled svého srdce na světlo pravdy. Chceš-li tedy vědět, že jsi přijal Ducha Svatého, zeptej se svého srdce. Ptej se sám sebe, zda se ti snad dostalo svátosti křtu, aniž bys rozvíjel sílu této svátosti. Ptej se svého srdce: jestli v něm nalezneš lásku ke svému bratrovi, buď v pokoji. Tato láska v něm nemůže přebývat, aniž by v něm byl Duch Svatý, protože Pavel volá: *Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 15,15; 14,26; 15,1

Už vás nenazývám služebníky, ale přáteli, protože jste poznali všechno, co jsem vykonal, když jsem byl mezi vámi. * Přijměte Ducha Svatého, Utěšitele, kterého vám Otec pošle, aleluja.

V. Vy jste moji přátelé, když děláte, co já vám ukládám. * Přijměte Ducha Svatého, Utěšitele, kterého vám Otec pošle, aleluja.

PONDĚLÍ

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 7, 7; SCh 75, 324–326)

Syn důkazem Otcovy lásky

*V tom se ukázala Boží láska k nám. Hle, zde máme výzvu k lásce k Bohu! Mohli bychom ho milovat, kdyby nás on nemiloval jako první? Jestliže jsme otáleli s tím, jej milovat, neotálejme nyní a opětujme jeho lásku. On nás miloval jako první, ale my jsme jako první nemilovali. Miloval nás hříšné, ale smazal náš hřích. Miloval nás hříšné, ale neshromáždil nás proto, abychom se dopouštěli hříchu. Miloval nás nemocné, ale navštívil nás, aby nás uzdravil. *Vždyť Bůh je láska. V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jednorozeného Syna, abychom měli život skrze něho. Sám Pán říká: Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život. A důkazem této Kristovy lásky k nám je, že za nás zemřel.**

Jaký důkaz máme o Otcově lásce? Tento: svého jediného Syna kvůli nám poslal na smrt. To nám říká apoštol Pavel: *Když ani vlastního Syna neušetřil, ale vydal ho za nás za všechny, jak by nám s ním nedaroval také všechno ostatní?* Kristus byl vydán Otcem a byl vydán Jidášem: nejedná se tedy o totéž? Jidáš je zrádce; je tedy Bůh Otec také zrádce? Jsem dalek takové úvahy, říkáš! Ale to přece neříkám já, nýbrž apoštol: *Ani vlastního Syna neušetřil, ale vydal ho za nás za všechny.* Ano, Otec ho vydal, a zároveň i Syn vydal sám sebe! Tentýž apoštol totiž říká: *On mě miloval a za mě se obětoval.* Jestliže Otec vydal svého Syna a jestliže Syn vydal sám sebe, co tedy udělal Jidáš?

Syn byl vydán Otcem, i on sám sebe vydal a byl vydán Jidášem: jde o jedinou skutečnost. Co však odlišuje Otce, který vydává svého Syna, Syna, který vydává sám sebe, a Jidáše, učedníka, který vydává svého Mistra? Toto: skutek, který Otec i Syn udělali z lásky, udělal Jidáš ze zrady. Vidíte, že je třeba vzít v úvahu ne to, co člověk dělá, ale v jakém duchu a s jakým záměrem to dělá. V jednom a téměř jedné vidíme, že Bůh Otec dělá totéž, co Jidáš: Otcí však blahořečíme, zatímco Jidáše zatracujeme. Proč blahořečit Otcí a proč zatracovat Jidáše? Protože blahořečíme lásce a zatracujeme nepravost. Jsou snad nějaká dobrodiní, za něž lidé nevděčí Kristu vydanému na smrt? Měl tohle Jidáš na mysli, když ho vydával? Bůh měl na mysli naši spásu, když se chystal nás vykoupit. Jidáš měl na mysli peníze, když se chystal svého učitele prodat. I sám Syn měl na mysli cenu, kterou za nás zaplatí; Jidáš měl však na mysli cenu, kterou dostane, když jej prodá. Různost záměrů tak působí různost skutků.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

1 Kor 12,6-7.27

Jsou různé mimořádné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí. * Projevy Ducha jsou dány každému k tomu, aby mohl být užitečný, aleluja.

V. Vy jste Kristovo tělo a každý z vás je jeho úd. * Projevy Ducha jsou dány každému k tomu, aby mohl být užitečný, aleluja.

ÚTERÝ

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 7, 10; SCh 75, 330–332)

Podoby lásky

Boha nikdy nikdo neviděl. Bůh je neviditelnou skutečností: ne očima, ale srdcem je třeba ho hledat. Avšak stejně jako svůj tělesný zrak očisťujeme, abychom spatřili sluneční světlo a díky tomu viděli, tak musíme očisťovat i zrak, který nám dovolí spatřit Boha, jestliže po tom toužíme. Kde se tento zrak nalézá? Poslechni si evangelium: *Blahoslavení čistého srdce, neboť ti spatří Boha.* Ať si však nikdo Boha nepředstavuje podle toho, co se líbí jeho očím! Protože pak si buď představí podobu nesmírného rozsahu, nekonečné velikosti, a tu rozprostře po celém vesmíru jako to světlo, které vidí naše oči, a rozvine ji všemi směry, a tak daleko, jak je to jen možné; nebo si udělá představu s rysy úctyhodného starce. Nic takového si však nepředstavuj!

Chceš-li spatřit Boha, pak rozvažuj o tomto: *Bůh je láska.* A jakou tvář má láska? Jakou má podobu? Jakou postavu? Jaké nohy? Jaké ruce? To nikdo nemůže říct. Ale přesto má nohy a ty vedou k církvi. Má ruce a ty dávají chudým. Má oči a ty jí umožňují vidět chudáky. Je přece řečeno: *Šťasten, kdo ujme se slabých a nuzných.* Má uši, o nichž Pán říká: *Kdo má uši k slyšení, slyš.* To nejsou údy oddělené na různých místech. Kdo má lásku, ten vidí všechno současně ve své mysli. Přebývej v ní a ona bude přebývat v tobě; zůstávej v ní a ona bude zůstávat v tobě.

Co tedy, moji bratři, kdo miluje to, co nevidí? Proč, když chválíme lásku, vstáváte, jásáte a dobrořečíte? Co jsem vám ukázal? Předložil jsem vám snad barvy? Nabídl jsem vám zlato nebo stříbro? Odkryl jsem klenoty pokladu? Ukázal jsem vám něco takového? Změnila se snad má tvář během toho, co jsem k vám mluvil? Vždyť mám stále tutéž tělesnou tvář, mám stejnou podobu, jako když jsem vešel; i vy máte stejnou podobu, jako když jste sem přišli. Láska je chválena a vy jásáte, přestože nic nevidíte. Před vámi je chválena láska: chcete-li, je vaše, přivlastněte si ji. Není třeba se uchýlovat ke krádeži, není třeba si ji kupovat: nic nestojí. Držte ji, obejměte ji: není nic milejšího. Jestliže je taková, když se o ní mluví, co teprve, když ji máme!

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 14,27.28; 16,7.22; 14,16.17

Ať se vaše srdce nechvěje: odcházím k Otci a pošlu vám Ducha pravdy * a vaše srdce se bude radovat, aleluja.

V. Budu prosit Otce, a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy: Ducha pravdy. * A vaše srdce se bude radovat, aleluja.

STŘEDA

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 10, 7–8; SCh 75, 428–430)

Milovat se navzájem

Bratři, není třeba, abychom se snažili rozšířit vaše srdce: prostě Boha, abyste se milovali navzájem. Abyste milovali všechny lidi, i své nepřátele, ne proto, že jsou to vaši bratři, ale proto, aby se jimi stali: abyste stále planuli bratrskou láskou, buď k tomu, kdo už je vaším bratrem, nebo k svému nepříteli, a tak z něj láskou učinili svého bratra. Vždy když milujete bratra, milujete přítele. On je od této chvíle s tebou, od této chvíle je také s tebou spojen v katolické jednotě. Jestliže žiješ dobře, tvá láska z tvého nepřítele udělá bratra.

Možná miluješ někoho, kdo ještě neuvěřil v Krista nebo v něho sice uvěřil, ale po způsobu démonů, a odmítáš takovou marnost, avšak miluj ho, miluj ho bratrskou láskou. Ještě není tvým bratrem, ale ty ho miluj tak, aby se jím stal. Veškerá naše bratrská láska se tedy obrací ke křesťanům, ke všem Kristovým údům. Moji bratři, zákon lásky je takový, že její síla, její květy, její plody, její krása, její půvab, její výživa, její nápoj, její strava, její objetí neznají nasycení. Jestliže je takovým potěšením pro nás poutníky, jak velice se z ní budeme radovat ve vlasti!

Jestliže chceš milovat Krista, rozšíř svou lásku na celý svět. Vždyť Kristovy údy přebývají po celém světě. Miluješ-li jen některou část, jsi rozdělen; jestliže jsi rozdělen, už nejsi v Kristově těle; a jestliže už nejsi v těle, nejsi pod mocí Hlavy. K čemu je dobré věřit, jestliže se zároveň rouháš? Klaníš se mu v Hlavě, ale rouháš se mu v jeho těle. On své tělo miluje. Přestože ty se od těla odlučuješ, Hlava se od svého těla neodlučuje. *Nadarmo mě uctíváš, volá na tebe Hlava z výšin, nadarmo mě uctíváš.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Jan 7.37.38.39

V poslední, hlavní den svátků Ježíš hlasitě zvolal: Z nitra toho, kdo ve mě věří, potečou proudy vod. * To řekl o Duchu, jehož měli dostat ti, kdo v něho uvěřili, aleluja.

V. Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije, a proudy vod potečou z jeho nitra. * To řekl o Duchu, jehož měli dostat ti, kdo v něho uvěřili, aleluja.

ČTVRTEK

Z výkladu svatého Augustina, biskupa, na první list Janův

(Tract. 7, 11; 8, 1; SCh 75, 428–430)

Uchovávat lásku

Bratři, jestliže chcete uchovávat lásku, chraňte se především toho, věřit, že je malátná a zahálčivá, že se uchovává určitou shovívavostí, vlastně ne shovívavostí, řekněme spíše netečností a nedbalostí. Takto se neuchovává! Nemysli si, že miluješ svého služebníka, když ho nebiješ; že miluješ svého syna, když ho netrestáš; že tehdy miluješ svého souseda, když ho nenapomínáš: to není láska, ale vlažnost. Ať je láska horlivá v napomínání a napravování! Jestliže je chování dobré, raduj se z toho; jestliže je špatné, napravuj ho a napomínej. Nemáme milovat pochybení člověka, ale člověka samého; člověka totiž učinil Bůh, zatímco pochybení se dopouští člověk sám. Milovat jedno znamená zničit druhé; vážit si druhého znamená očišťovat první. Je-li však někdy třeba, abys přísně zakročil, čiň tak s láskou, s touhou po nápravě.

Proto je láska zobrazena jako holubice, která sestupuje na Pána. V podobě holubice sestupuje Duch Svatý, aby v nás rozléval lásku. Proč toto znázornění? Holubice v sobě totiž nemá zlobu: ačkoli svým zobákem a křídly bojuje, aby uchránila své hnízdo, v jejích úderech není hořkost. A totéž dělá i otec: když trestá své děti, trestá je pro jejich dobro. Jak jsem řekl, když chce překupník prodat dítě, naláká je projevy náklonnosti, jež jsou však plné zloby; když chce otec dítě napravit, trestá je, ale beze zloby. Takoví máte být i vy vůči všem lidem.

Láska – tak milé slovo, a ještě milejší skutečnost. Není v naší moci o ní mluvit neustále, protože musíme konat mnohé a protože nás rozličné činnosti táhnou na různé strany, takže náš jazyk nemá vždy možnost mluvit o lásce. A přitom nemůže dělat nic lepšího! Jestliže o ní však nemůžeme bez ustání mluvit, můžeme ji bez ustání uchovávat. Jako když nyní zpíváme: Aleluja. Můžeme ho snad zpívat stále? Vždyť naše aleluja netrvá ani hodinu, ale jen několik málo chvil a pak přecházíme k něčemu jinému. Aleluja, jak víte, znamená chvalte Boha. Chválit Boha slovy není možné neustále; avšak chválit ho svým životem, to je možné neustále. Skutky milosrdenství, projevy lásky, svatá zbožnost, neporušitelná mravní čistota, zdrženlivost zachovávající správnou míru, to vše jsou ctnosti, kterým bychom měli být stále věrní.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Jan 16,7.13

Jestliže neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li však, pošlu ho k vám. * Až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy, aleluja.

V. On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší, a oznámí vám, co má přijít. * Až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy, aleluja.

PÁTEK

Ze spisu O dílech Ducha Svatého Ruperta z Deutz, opata

(Tract. 3, 9; Sch 165, 44–45)

Duch z nás činí děti Boží

Nedostali jste přece ducha otroctví, že byste museli zase znova žít ve strachu. Dostali jste však ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: „Abba, Otče!“ Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch Svatý, že jsme Boží děti. Toto svědectví nám začal vydávat v okamžiku, kdy jsme byli pokřtěni. Dokud totiž nebyl ustanoven křest, byli jsme Božími nepřáteli. A jestliže někteří byli jeho přáteli, jako například Abrahám, který byl nazván přítelem Božím, přesto platí, že teprve na základě této svátosti, to znamená na základě utrpení Ježíše Krista, Syna Božího, začalo být přinášeno toto svědectví, že jsme Božími dětmi.

V této své svátosti křtu nás Duch Svatý přivádí k novému životu a činí z nás děti Boží. Ten, který svou božskou všemohoucností sestoupil na Pannu Marii a zastínil ji, aby byl počat a narodil se z ní jediný Syn Boží, toutéž všemohoucností sestupuje na vody a dává jim plodnost, abychom se z nich rodili jako Boží děti. Pramen vodního živlu takto oživený působením Ducha Svatého se stává mateřským lůnem církve, mateřským lůnem milosti.

Proto Kristus říká: *Jestliže se nenarodí někdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království. A apoštol prohlašuje: Tím křestním ponořením do jeho smrti byli jsme spolu s ním pohřbeni. A jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem.* A tak jeden a týž pramen je nám současně mateřským lůnem i hrobem: mateřským lůnem, protože se rodíme znovu, jak to říká Kristus; hrobem, protože jsme do něj pohřbeni spolu s Kristem a jsme z něho spolu s ním vzkříšení, jak to říká Kristův apoštol. Jak obdivuhodným tvůrcem je Duch Svatý! Vždyť koná to, co učitel Izraele pokládal za nemožné: *Jak se může člověk narodit, když je starý? Přece nemůže podruhé vejít do mateřského lůna a narodit se.*

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Jan 14,1.16; 16,7

Je čas, abych se vrátil k tomu, který mě poslal, praví Pán; nebud'te smutní a vaše srdce ať se nechvěje. * Prosím za vás Otce, aby vás chránil, aleluja.

V. Jestliže neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde; odejdu-li však, pošlu vám ho. * Prosím za vás Otce, aby vás chránil, aleluja.

SOBOTA

Z homilií svatého Jana Zlatoústého, biskupa

(Sermo 2, 1; PG 50, 463–464)

Dospěli jsme k plodu božského zaslíbení

Před krátkým časem jsme slavili svátek kříže, utrpení, vzkříšení a posléze i nanebevstoupení našeho Pána Ježíše Krista. Dnes jsme konečně dorazili na vrchol všech těchto dobrodiní, dospěli jsme k hlavnímu svátku, dosáhli jsme k samotnému plodu božského zaslíbení. Pán totiž říká: *Je to pro vás dobré, abych já odešel. Jestliže totiž neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li však, pošlu ho k vám a Nenechám vás sirotky.* Vidíte, jak je starostlivý? Vidíte, jak je laskavý?

V předchozích dnech vystoupil na nebesa, přijal královský trůn a znovu zaujal své místo po Otcově pravici. Dnes nám sesílá Ducha Svatého a skrze něj nám štědře rozdává nespočetné množství milostí. Ptám se vás totiž: Je snad mezi těmi dobry, která se týkají naší spásy, jediné, které nevychází z Ducha? Vždyť skrze něj jsme vysvobozeni z otroctví, povoláni ke svobodě, dovedeni až k přijetí za syny a tím přetvoření. Skrze něho odkládáme těžké a odporné břímě svých hříchů. Díky Duchu Svatému můžeme hledět na sbor kněží, skrze něj máme službu učitelů. Z tohoto pramene se vylévají dary zjevení a milosti uzdravení. Z něho vychází vše nádherné, čím je církev okrášlena.

To, co jsme řekli, Pavel ohlašuje těmito slovy: *To všechno působí jeden a týž Duch, který rozděluje každému, jak sám chce. Jak sám chce*, říká, ne tak, jak se mu nařídí. Rozděluje, ale není rozdělován. Ukazuje, že má moc, ale sám není podřízen žádné moci. Protože tutéž moc, o níž Pavel dosvědčuje, že ji má Otec, připisuje rovněž Duchu Svatému. Jako totiž říká o Otci: *Je to však Bůh, kdo působí všechno ve všech věcech*, tak říká i o Duchu: *Je to však Bůh, kdo působí všechno ve všech věcech.* Vidíš tu dokonalou moc? Tyto dvě božské osoby, které mají jedinou přirozenost, bezpochyby vládnu jedinou společnou mocí. A protože si jsou rovny v úctyhodnosti a vznešenosti, jejich moc a síla je rovněž jen jedna.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Sk 15,8-9; 11,18

Bůh udělil Ducha Svatého pohanům právě tak jako nám. * Nedělal žádný rozdíl mezi námi a mezi nimi, když jim vírou očistil srdce, aleluja.

V. Tedy i pohanům dal Bůh, aby se obrátili, a tak došli života. * Nedělal žádný rozdíl mezi námi a mezi nimi, když jim vírou očistil srdce, aleluja.